Ազգ
AZG
armenian newspaper

Սեպտեմբեր 12
1992
Շաբաթ

օրաթերթ
Բ տարի, թիվ 87 (179)
գինը՝ 2 ռ.

Երեւան 375010
Հանրապետության 47

դասիչ՝ 69149

հեռ. 581841, ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU

Արկադի Ղարատեսյան. «Ադրբեջանը կընդլայնի պատերազմը Ղարաբաղում»

«Ես կարծում եմ, որ Ադրբեջանը կգնա Լեռնային Ղարաբաղում պատերազմի հետագա ընդլայնման ուղիով: Այդ է վկայում այն, որ Ադրբեջանի ղեկավարության մերկով խափանվում է ԵԱՀԽ շրջանակներում ղարաբաղյան հակամարտության խաղաղ կարգավորմանն ուղղված Հռոմի հանդիպումը», երեկ հայտնեց ԼՂՀ ինքնապաշտպանության կոմիտեի անդամ Արկադի Ղարատեսյանը: Նրա կարծիքով, Ադրբեջանի իշխանությունները առաջիկայում եւս կարագացնեն սեփական բանակի կազմավորումը, որն ի վիճակի կլինի ժամանակակից պատերազմական արվեստի բոլոր կանոններով կռվել Ղարաբաղում: Նա ընդգծել է նաեւ, որ Ադրբեջանին բանակի մասնակառուցման հարցերում կօգնի Թուրքիան: Ուստի, ավելացրել է նա, եթե Հայաստանը նմանօրինակ քայլեր չձեռնարկի, Ղարաբաղը կարող է կորսվել, որովհետեւ նրա պաշարներն անսպառ չեն: *«Սնարկ»*

ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության հայտարարությունը

Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության ճանաչման, պաշտպանական կառույցների կատարելագործման եւ Հայաստանում ժողովրդավարության ամրապնդման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության Գերագույն խորհրդում 7 կուսակցություններ ներկայացնող պատգամավորների միջեւ ստեղծվել էր Ազգային դաշինք պատգամավորական միավորումը:

Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության պատգամավորական խմբակցությունը, ելնելով ՀՌԱԿ առաջին հանրապետական պատգամավորական ժողովի որդեգրած կառուցողական ընդդիմության ուղեգծից եւ խորհրդարանում քաղաքական ուժերի միջեւ իրական համագործակցության անհրաժեշտությունից, իր մասնակցությունն էր բերել Ազգային դաշինքին:

Հակառակ Ազգային դաշինքի մյուս անդամների եւ ՀՌԱԿ-ի գաղափարաքաղաքական ըմբռնումների եւ գործելակերպի տարբերություններին, Ազգային դաշինքում հստակ ծրագրերի բացակայությանն ու, երբեմն, ընդունված սկզբունքների խախտմանը, ՀՌԱԿ-ը շարունակում էր իր մասնակցությունը Դաշինքում՝ հույս ունենալով, որ սահմանադրական շրջանակներում վերջապես կստեղծվի իշխանություն-ընդդիմություն՝ առողջ եւ քաղաքակիրթ պայքար:

Ազգային դաշինքին հաջողվել էր խորհրդարանում քաղաքական որոշակի աշխատանք կատարել Արցախը Ադրբեջանի կազմում ճանաչելը բացառելու գործում, ինչպես նաեւ կարեւոր նախադեպ էր ստեղծել կուսակցական խմբակցությունների միջեւ համակարգված գործունեություն ծավալելու:

Այսուհանդերձ, Դաշինքին չհաջողվեց իրագործել քաղաքական պայքարը հիմնականում խորհրդարանի ներսում պահպանելու ելակետային պայմանը, ինչպես նաեւ վեր մնալ անհատական եւ խմբակային մոտեցումներից՝ բարձրանալով ինկական կուսակցական-քաղաքական մակարդակի: Իշխող քաղաքական խմբավորումը, իր հերթին, փոխանակ առկա թերությունները վերացնելու, փորձեց ճնշադատության փիրախ եւ ճավության նոխազ դարձնել ընդդիմությանը:

Նկատի ունենալով այս եւ վերջին շրջանում հանրապետությունում տեղի ունեցող քաղաքական զարգացման որոշ միտումները, որոնք Դաշինքին շեղում են իր առաջադրանքներից, ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության եւ ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության սեպտեմբերի 9-ի համատեղ նիստում որոշվեց.

ա. Աննպատակահարմար համարել ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցության հետագա մասնակցությունը Դաշինքի աշխատանքներին:

բ. ՀՀ ԳԽ-ում ներկայացված կուսակցական խմբակցություններին առաջարկել խորհրդարանական համագործակցության նոր մեխանիզմներ ստեղծել:

գ. Առաջարկով հանդես գալ բոլոր կուսակցությունների աշխատանքները համակարգող միջկուսակցական մարմնի ստեղծման մասին:

դ. Վերոհիշյալ որոշումների մասին տեղյակ պահել Դաշինքի մյուս անդամներին եւ այնուհետեւ հրապարակել մամուլում:

ՀՌԱԿ պատգամավորական խմբակցություն

Ադրբեջանական աննախադեպ զինակուտակումներ Աղդամում

Ինչպես հայտնում է Ղարաբաղի «Նորություններ» գործակալությունը, անցած օրվա ընթացքում Ադրբեջանի Ֆիզուլու շրջանի տարածքից «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվել է Լեռնային Ղարաբաղի Հադրութի շրջանի Հախուլլու գյուղը, որի հետեւանքով վիրավորվել է գյուղի մեկ բնակիչ: Ավերվել են մի քանի բնակելի տներ: Սեպտեմբերի լույս 11-ի գիշերը հրետակոծվել է նաեւ շրջանի մեկ այլ՝ Էդիլլու գյուղը: Հետեւանքների մասին առայժմ ճշգրիտ տեղեկություններ չկան:

Մարտակերտի շրջանում շարունակվում են մարտերը Վաղուհաս, Դրմբոն եւ Մեհմանա գյուղերի մոտ: ԼՂՀ ինքնապաշտպանական ուժերը միջոցներ են ձեռնարկում մարտավարական կարեւոր նշանակություն ունեցող մի քանի բարձունքներ գրավելու ուղղությամբ: Այլ տեղեկություններով՝ հայկական ինքնապաշտպանական ուժերը Վաղուհաս եւ Դրմբոն գյուղերի մերձակայքում ճնշել են ադրբեջանական բանակի կրակակետերը:

Մինչդեռ, Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարությունը հայտնում է, որ Ղարաբաղի հայկական կազմավորումները հրետակոծել են Աղդամ շրջկենտրոնի արվարձանները, ապա հարձակում ձեռնարկել: Ըստ նույն աղբյուրների, ադրբեջանական բանակին հաջողվել է կասեցնել հայկական ուժերի հարձակումը՝ շարքից հանելով երկու տանկ:

Սակայն իրականությունն այն է, որ վերջին մի քանի օրերի ընթացքում Աղդամի շրջանում, Ասկերանի քաղաքի ուղղությամբ նկատվում են ադրբեջանական բանակի ռազմական տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի աննախադեպ մեծ կուտակումներ: Ըստ երեւույթին, տեղեկություններ հաղորդելով Աղդամի վրա իբր կատարված հարձակման մասին, այդ

Մինսկի խորհրդաժողովը ձախողվեց Հայաստանը կդիմի ՄԱԿ-ին

Քրիստիան Տեր-Ստեփանյանը հերքել է «Նովոստի»-ի կեղծ հաղորդումը

Հայաստանի արտգործնախարարության մամուլի կենտրոնի պատասխանատու աշխատակից Խաչիկ Տերտերյանը «Ազգ»-ի թղթակցին հաղորդեց, որ Հռոմում գտնվող Հայաստանի պատվիրակության ղեկավար Քրիստիան Տեր-Ստեփանյանը երեկ առավոտյան կայացած հեռախոսազրույցի ընթացքում հերքել է «Նովոստի» ծրագրի այն հաղորդումը, թե իբր Ռաֆաելլին հայկական կողմին կոչ է արել որպես զինադադարի նախապայման հանձնել Շուշին ու Լաչինը, այնինչ նա նման հայտարարությամբ հանդես չի եկել: Սեպտեմբերի 10-ի երեկոյան, ժ. 22:30-ին առանց որեւէ որոշման ավարտվել են Հռոմում անցկացվող խորհրդակցությունները, ուր հայկական պատվիրակությունը հանդես է եկել հատուկ հայտարարությամբ:

Ըստ հաղորդման, Հայաստանի պատվիրակը նշել է, թե Մինսկի գործընթացը ձախողվել է, եւ բանակցությունները վերսկսելու համար ոչ մի ժամկետ չի որոշվել: Նա շեշտել է նաեւ, որ ձախողման ողջ պատասխանատվությունն ընկնում է Ադրբեջանի վրա, քանզի վերջինս մերժել է Մարիո Ռաֆաելլիի՝ զինադադարի վերաբերյալ կոչերը: Ավելին, Ադրբեջանը ոչ միայն չընդունեց ԼՂՀ-ն որպես քաղաքական միավոր, այլեւ հրաժարվեց բանակցություններ վարել Ղարաբաղի ներկայացուցիչների հետ:

Բացի այդ, դեռ օգոստոսի սկզբին Հայաստանը պայման էր դրել՝ Ղարաբաղին տալ որեւէ կարգավիճակ, բայց քանի որ ոչ մի համաձայնություն այդ հարցում չկայացավ, Հայաստանը հրաժարվեց Մինսկի խմբի միջնորդությունից եւ անիմաստ համարեց մինսկյան խորհրդաժողովի անցկացումը: Պատճառներից մեկն էլ այն է, որ այս շրջանակներում ոչ միայն հնարավոր չէ որեւէ լուծում գտնել, այլեւ, ինչպես ցույց տվեցին խորհրդակցությունները, Մինսկի խումբն ի վիճակի չէ ստիպել Ադրբեջանին՝ ընդունել զինադադարի եւ երկխոսության առաջարկները:

Ստեղծված պայմաններում Հայաստանի պատվիրակությունը պնդել է, որ պետք է այսուհետ հնարավորություններ տրվեն միջազգային այլ կազմակերպությունների, հատկապես ՄԱԿ-ին, որպեսզի նրանք միջոցներ ձեռնարկեն տարածաշրջանում խաղաղության հաստատելու համար: Քրիստիան Տեր-Ստեփանյանը շեշտել է, որ թեեւ Մինսկի գործընթացը ձախողվեց, սակայն ամբողջովին չքանդվեց: Մարիո Ռաֆաելլին դեռեւս խոսացել է նախագահ Էլչիբեյին համոզել, որ նա մի նոր նամակ-պատասխան ուղարկի:

Ինչեւէ, Մինսկի խորհրդաժողովն այլեւս չի կայանա, իսկ Հայաստանը կդիմի ՄԱԿ-ին:

Ելցինը Ճապոնիա չգնաց Կուրիլների պատճառով

«Իմ այցը Ճապոնիա հետաձգվեց, որովհետեւ ճապոնացիները շատ կտրուկ են դնում Կուրիլյան կղզիների հարցը», ասաց Բորիս Ելցինը Չեբոքսարիի օդանավակայանում, ուր ժամանել էր մասնակցելու Ռուսաստանի տեղական իշխանությունների ներկայացուցիչների խորհրդակցությանը: *«Կղզիների վերաբերյալ ճապոնական հարցադրման հետ մենք չենք կարող հաշտվել, իսկ հենց այնպես Ճապոնիա գնալ չարժեր»*, ասաց նա: *«Ուղղակի փախչե՞լ տիկես անող ուսանողներից, ինչպես դա մի ժամանակ արեց Գորբաչովը: Ներեցեք, այդպիսի ստորացման ո՛չ Ռուսաստանը, ո՛չ էլ նրա նախագահը չեն գնա»*:

Ճապոնիայի եւ Հարավային Կորեայի հետ Ռուսաստանի հարաբերությունները, չնայած այցի հետաձգմանը, ռուսական արտաքին քաղաքականության համար մնում են առաջնային եւ պետք է զարգանան: Դրանում Ելցինը համոզվել է Ճապոնիայի վարչապետ Կիիչի Միյաձավայի եւ Կորեայի նախագահ Ռո Դե Ուի հետ ունեցած խոսակցություններից հետո:

«Մեր տնտեսական շփումները շարունակվելու են, չնայած, առաջընթաց դեռեւս չի լինի», ասաց Ռուսաստանի նախագահը: ■

Օդային միջադեպ հարավային Իրաքի երկնքում

Ամերիկյան օդուժին պատկանող «F-16» տիպի երկու ինքնաթիռներ, որոնք հսկում էին հարավային Իրաքում «թռիչքազերծ» գոտին, հինգշաբթի գիշերը հանդիպեցին իրաքյան ռմբակոծիչների՝ եւ հալածեցին դրանց: Բարեբախտաբար որեւէ կրակոց տեղի չունեցավ, հայտարարեց Պենտագոնը: Մյուս կողմից, հարավային Իրաքում շիա պատասխանատուներից մեկը օտար լրագրողներին հայտնեց, թե նախագահ Սադդամ Հուսեյնի հրահանգով ականապատվել են իրենց շրջանում գտնվող նավթահորերը՝ շրջանը արեւմտյան դաշնակիցների հակակշռի տակ անցնելու դեպքում դրանք պայթեցնելու նպատակով: Նույն պատասխանատուն հայտնեց նաեւ, թե Իրաքի նախագահը վերջերս կազմել է մի պետական խորհուրդ, որը նախագահի սպանվելու դեպքում կփոխարինի նրան: ■

Հրադադար Բոսնիայում

Ֆրանսիայի պաշտպանության նախարարությունը հայտնեց, թե ՄԱԿ-ի ու Եւրոհամայնքի միջնորդներին հաջողվել է հրադադարի համաձայնություն կայացնել Բոսնիայում կռվող կողմերի միջեւ: Մյուս կողմից, խորվաթ պաշտոնյաները երեկ հաստատեցին այն տեղեկությունը, թե իրենց հաջողվել է բռնագրավել Իրանից Բոսնիայի մահմեդականներին հասցեագրված զենք: Իր հերթին, ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Բուտրոս Ղալին հանձնարարեց ավելացնել մարդասիրական օգնությունների առաքմանը ուղեկցող խաղաղապահ ուժերի թիվը: ■

ԱՄՆ-ը «F-15» ռազմօդանավեր է վաճառում Սաուդյան Արաբիային

Ինչպես նախատեսվել էր, նախագահ Բուշը երեկ հայտարարեց, թե Մ. Նահանգները պատրաստվում են «F-15»-տիպի 30 օդանավ վաճառել Սաուդյան Արաբիային՝ սակայն որոշ սահմանափակումներ կատարելով դրանց համակարգչային սարքավորումների մեջ: Այս առնչությամբ Թել-Ավիվից երեկ գիշեր մտահոգություն հայտնեցին, առաջարկելով, թե այդպիսի զինատեսակի հանձնումը արաբական մի երկրի կարող է վտանգել շրջանում հաստատված ռազմական հավասարակշռությունը: Շուրջ մեկ շաբաթ առաջ Մ. Նահանգները նման օդանավեր էին վաճառել Տայվանին, այս անգամ առաջ բերելով Չինաստանի դժգոհությունը: ■

Գերագույն ատյանը մեկ շաբաթ ժամանակ է տալիս Կոլորին

Բրազիլիայի Գերագույն ատյանը մեկ շաբաթով հետաձգեց նախագահ Կոլորի դատական գործի ունկնդրումը, մասնակիորեն ընդառաջելով դատական պրոցեսը 20 օրով հետաձգելու նրա խնդրանքին: Այդ ընթացքում նախագահի դատապաշտպանները կփորձեն Կոլորի պաշտպանողականը պատրաստել կաշառակերության ամբաստանության դեմ: ■

Փոխնախագահին ընդունեց Երեւանում Ֆրանսիայի դեսպան տիկ. Դը Արտենգին

Սեպտեմբերի 11-ին փոխնախագահ Գագիկ Հարությունյանն ընդունեց Հայաստանում Ֆրանսիայի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան տիկին Ֆրանս Դը Արտենգին: Քննարկվեցին փոխադարձ հետաքրքրություն ներկայացնող մի շարք հարցեր, մասնավորապես, Ֆրանսիայում հայկական մեծադղրդածի պատրաստման մասին: Շոշափվեցին նաեւ տարբեր բնագավառներում երկու երկրների համագործակցության հարցը: Տիկին Դը Արտենգն իր գոհունակությունն արտահայտեց սոցիալական, իրավական, առողջապահության, լեռնարդյունաբերության եւ շինարարության բնագավառներում հարաբերությունների զարգացման, մասնագետների փոխանակման գործի կազմակերպման առնչությամբ: Զրույցի ընթացքում շոշափվեցին նաեւ Հայաստանի էներգետիկային վերաբերվող խնդիրներ: ■

digitised by A.R.A.R.@

Գորիսի շրջանը հրետակոծության տակ

Տաուշում վիրավորներ

Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում հարաբերական հանգիստը որպես կանոն խախտվում է երեկոյան եւ գիշերը: Այս առումով նախորդ գիշերը նույնպես բացառություն չէր: Ինչպես Ադրբեջանի, այնպես էլ Նախիջեւանի տարածքներից շարունակվում էին Հայաստանի սահմանամերձ շրջանների գնդակոծությունները ու հրետակոծությունները, որոնց, սակայն, հայկական ինքնապաշտպանական ուժերը պատասխանում էին միայն ծայրահեղ անհրաժեշտության դեպքում՝ ջանալով հնարավորին չափ պահպանել առանց այն էլ խախուտ զինադադարը:

Գորիս. Սեպտեմբերի լույս 11-ի գիշերը Ադրբեջանի տարածքում տեղակայված կրակակետերից հրանոթներից եւ «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվել են շրջանի սահմանամերձ Տեղ, Կոռնիձոր եւ Հարթաշեն գյուղերը: Կրակը շարունակվել է նաեւ երեկ մինչեւ ժամը 14-ը: Կոռնիձոր գյուղում կան երեք վիրավորներ: Նույն զինատեսակներից հրետակոծվել է նաեւ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի տարածքը: Այսուամենայնիվ, Գորիս-Ստեփանակերտ ճանապարհը շարունակում է գործել անխափան:

Երեկ օրվա ընթացքում շրջանի սահմանամերձ գյուղերի ուղղությամբ փոքր տրամաչափի զինատեսակներից թշնամին անկանոն կրակ է բացել: Հայկական կողմից տուժածներ չկան:

Կապան. Նախորդ գիշեր Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի տարածքից ականանետներից եւ գնդացիրներից գնդակոծվել եւ հրետակոծվել են շրջանի սահմանամերձ Ճակատեն եւ Սյունիք գյուղերը: Երեկվա ընթացքում սահմանապահ դիրքերը գնդակոծվել են փոքր տրամաչափի զենքերից: Տուժածներ չկան:

Սիսիան. Նախորդ գիշեր Նախիջեւանի տարածքից գնդակոծվել են սահմանամերձ Շաղաթ գյուղը եւ հայկական սահմանապահ դիրքերը: Մեկ հայ վիրավորվել է: Հակառակորդի կորուստների մասին տեղեկություններ չկան: Երեկվա ընթացքում իրավիճակը հանգիստ է եղել:

Մեղրի. Սեպտեմբերի լույս 11-ի գիշերը Ադրբեջանի Զանգելանի շրջանի տարածքից «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվել են Նյուվադի գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ եւ ավերածություններ չկան: Երեկվա ընթացքում նույն ուղղությամբ հատուկենտ կրակոցներ են հնչել: Ինչպես հայտնում է Հայաստանի պաշտպանության նախարարությունը, Մեղրու շրջանի սահմանակից Օրդուբադի շրջանում նկատվում են ադրբեջանական բանակի տեխնիկայի եւ կենդանի ուժի մեծ կուտակումներ:

Տաուշ. Սեպտեմբերի լույս 11-ի գիշերը Ադրբեջանի Թոուզի շրջանի տարածքից գնդակոծվել եւ հրետակոծվել են շրջանի սահմանամերձ Պառավաքար, Մովսես եւ Արծվաբերդ գյուղերը: Հայկական կողմից երեք մարդ վիրավորվել է: Հակառակորդի կորուստների մասին տեղեկություններ չկան: ■

Դատական գործ

Երկուշաբթի, սեպտեմբերի 14-ին, Արաբկիրի ժողդատարանում կլսվի «Գթություն» բարեգործական միության նախագահ եւ ժողպատգամավոր Խաչիկ Ստամբոլցյանի հարուցած դատական գործը լրագրող Միքայել Հայրապետյանի դեմ, «Մաշտոց», «Անդրադարձ», եւ «Անկախություն» թերթերում վերջինիս հրապարակած հոդվածների կապակցությամբ: ■

Հայկական ԱԷԿ-ի վերագործարկման հեռանկարը անհանգստացնում է Վրաստանի «կանաչներին»

«Վրաստանի եւ ամբողջ Եվրոպայի «կանաչները» անհանգստացած են Հայկական ատոմային էլեկտրակայանի վերագործարկման հնարավորությամբ», հայտարարեցին Վրաստանի գոյապահպանական շարժման Երեւան ժամանած ներկայացուցիչները, որոնց ընդունեց Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Վրաստանի Պետխորհրդի գոյապահպանության հարցերի հանձնաժողովի նախագահ, «Կանաչների» կուսակցության խոսնակ Զուրաբ Ժվանիայի կարծիքով, իր երկիրը պետք է աջակցի Հայաստանի էներգետիկ հիմնահարցերի լուծմանը:

Ինչպես հաղորդեցին ՀՀ նախագահի մամուլի ծառայությունից, Լ. Տեր-Պետրոսյանը հյուրերին պատմեց Հայաստանի էներգետիկ համալիրում տիրող ճգնաժամի մասին: *«ՀԱԷԿ-ի վերագործարկման հարցը վերջնականապես լուծված չէ եւ ուսումնասիրվում է անկախ փորձագետների կողմից»*, ասաց նա: Հայաստանի ղեկավարն ընդգծեց, որ ոչ մի խոչընդոտ չի տեսնում ՀԱԷԿ-ի շրջակայքում Վրաստանի մասնագետ-սեյսմաբանների աշխատանքի համար:

Նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանին հանձնվեց «եւրականաչների» ուղերձը, որի բովանդակությունը պարզելու համար դիմեցինք Զ. Ժվանիային: Վրաց գործիչն այդ հեղինակավոր միջազգային կազմակերպության հինգ քարտուղարներից մեկն է:

– Նախ, խնդրում եմ պարզաբանել՝ ովքե՞ր են «եւրականաչները»:

– Այդ կազմակերպությունը միավորում է մայրցամաքի 26 երկրների բնապահպանական եւ գոյապահպանական շարժումները, այն Եվրոպայի ազդեցիկ քաղաքական միավորումներից մեկն է:

– Քաղաքակա՞ն:

– Այո, մի զարմացեք: Մենք քաղաքական կազմակերպություն ենք, ձգտում ենք քաղաքական ուղիներով լուծել բնության պաշտպանության եւ գոյապահպանական հիմնահարցերը: Մենք հզոր կռվան ունենք տարբեր պետությունների խորհրդարաններում...

– Կցանկանայինք իմանալ՝ ինչի՞ մասին է «եւրականաչների» ուղերձը նախագահ Լ. Տեր-Պետրոսյանին:

– Մենք՝ «եւրականաչներս», լավ ենք ըմբռնում այն հսկայական դժվարությունը, որն ապրում է Հայաստանը եւ նրա բնակչությունը, ասվում է այդ փաստաթղթում: Դրա հետ մեկտեղ, մենք չենք կարող ծայրահեղ անհանգստացած չլինել ՀԱԷԿ-ի վերագործարկման գաղափարի առնչությամբ: Բանն այն է, որ Հայկական ատոմակայանը խորհրդային նմուշի մյուս ատոմակայանների նման տեխնիկապես անկատար է:

Ուղերձում նաեւ պատրաստակամություն է արտահայտված գործադրել հնարավոր բոլոր ջանքերը Հայաստանի էներգետիկ խնդիրների լուծման ուղղությամբ եւ այդ առումով եւրոպական համապատասխան կառուցվածքների վրա ներազդելու վերաբերյալ:

Բացի այդ, շարունակեց Զ. Ժվանիան, մենք դիմել ենք նաեւ Ադրբեջանի նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյին՝ Հայաստանի էներգետիկ շրջափակումը, չնայած պատերազմական գործողություններին, վերացնելու եւ ապագայում այն թույլ չտալու կոչով: Չէ որ ՀԱԷԿ-ի վերագործարկումը հավասարապես վտանգավոր է ինչպես Հայաստանի, այնպես էլ Ադրբեջանի ու Վրաստանի համար:

Հյուրերը հանդիպումներ ունեցան Հայաստանի Կանաչների միության նախագահ, ՀՀ Գերագույն խորհրդի պատգամավոր Հակոբ Սանասարյանի, հանրապետության բնապահպան շարժման ակտիվիստների հետ:

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻԼՈՅԱՆ

Դժգոհություններ Բաքվում

Ադրբեջանի նախագահի մամուլի քարտուղար Նիյազի Իբրահիմովը հերքեց լրատվության միջոցների տարածած այն հաղորդագրությունը, թե իբր ամսի 9-ի գիշերը Աբուլֆազ Էլչիբեյի դեմ մահափորձ է կատարվել անհայտ անձանց կողմից: «Նախագահը գտնվում է իր նստավայրում եւ աշխատում է», ասաց Իբրահիմովը: Մամուլի քարտուղարի խոսքերով, սեպտեմբերի 8-ի կեսօրին մի խումբ քաղաքացիներ պիկետ են կազմակերպել նախագահի նստավայրի մոտ: Նրանք դժգոհ էին ադրբեջանական բանակի 18 զինվորների՝ «Տառապյալների պուրակում» թաղելու կապակցությամբ իշխանությունների ստեղծած քաշքշուկից: Ոստիկանությունը ձերբակալել է մի քանի մարդու, որոնք կոտրել են նախագահի նստավայրի նախամուտքի ապակիները: ■

Էլչիբեյն ամենաժողովրդականն է

«Էլօրա» սոցիոլոգիական կենտրոնի անցկացրած հարցումների համաձայն, Ադրբեջանի նախագահին իրենց համակրանքն են հայտնել հարցման մասնակիցների 70 տոկոսը: Էլչիբեյին հաջորդում են պաշտպանության նախարար Ռահիմ Ղազիեւը՝ 52 տոկոս եւ ներքին գործերի նախարար Իսկանդեր Համիդովը՝ 41 տոկոս: Չորրորդ եւ հինգերորդ տեղերը զբաղեցնում են Հեյդար Ալիեւը՝ 38,9 տոկոս եւ Ադրբեջանի խորհրդարանի նախագահ Իսա Ղամբարովը՝ 35 տոկոս: Այսօրվա ընդդիմության ղեկավար, Ազգային անկախություն կուսակցության նախագահ Էթիբար Մամեդովը հավաքել է ձայների 28 տոկոսը: ■

Ադրբեջանի ռուսները բողոքում են «հայերի ագրեսիայի» դեմ

Հայաստանի հետ սահմանամերձ շրջաններում գտնվող Նովոսարատովկա, Նովոիվանովկա եւ Սլավյանկա ռուսական գյուղերի բնակիչները կոչ են արել Ռուսաստանին՝ աջակցել կրակի դադարեցմանը եւ պաշտպանել նրանց «հայկական ագրեսիայից»:

Մոսկվայում Ադրբեջանի ներկայացուցչությունում երեկ տեղի ունեցած մամուլի ասուլիսում այդ գյուղերի պատվիրակությունը հայտարարել է, թե հայկական կողմի հրետակոծումների հետեւանքով բնակիչները ստիպված են լքել իրենց տները: Սակայն, պատվիրակության անդամների խոսքերով, նրանք դեռ չեն մեկնում Ռուսաստան, այլ ժամանակավոր բնակություն են հաստատում Ադրբեջանի այլ շրջաններում:

Մեր կողմից ասենք, որ անշուշտ, պատերազմը ոչ մեկին չի խնայում, այդ թվում նաեւ ռուսներին, եւ կրակի դեմ պետք է բողոքել: Սակայն, կարծում ենք Ադրբեջանի ռուսները ճիշտ կվարվեին, եթե Մոսկվա՛ բողոքեին սահմանից այս կողմ բնակվող իրենց արյունակիցների հետ, որոնք նույնպես տուժում են պատերազմից: ■

Ադրբեջանի ազգային գանձարանը «հարստացավ»

3 միլիոն ռուբլու ոսկի եւ ադամանդներ կհանձնվեն Ազգային գանձարանի ֆոնդին հանրապետության դատախազության կողմից: Այդ թանկարժեք իրերը օրինապահ մարմինները բռնագրավել են հանցագործների մոտից: Օրերս Ադրբեջանի գանձարանին հանձնվեցին մեկ միլիոն 77 հազար ռուբլու ոսկյա եւ ադամանդե զարդեր: ■

Ղարաբաղում ադրբեջաներեն ռադիոհաղորդումներ

Ադրբեջանական լեզվով հաղորդումները կհնչեն Ստեփանակերտի ռադիոյով: ԼՂՀ հեռուստատեսության եւ ռադիոհաղորդումների պետական կոմիտեն հաջորդ շաբաթվանից նախատեսում է սկսել կեսժամյա հաղորդումներ կարճ ալիքով: Ինչպես հաղորդեց «Սնարք»-ի թղթակիցը Ստեփանակերտից, ադրբեջանական լեզվով հաղորդումների վերսկսման նախաձեռնությունը, որոնք դադարեցվել էին 1988 թ., պատկանում է ԼՂՀ լրատվության եւ մամուլի պետական դեպարտամենտին: Այդպիսին է Լեռնային Ղարաբաղի երիտասարդ հանրապետության յուրահատուկ պատասխանը հայկական խաղաղ բնակավայրերի անդադար հրետակոծումներին եւ ռմբակոծումներին: ■

Ֆ. Ռեուտը Անդրկովկասի զինօկրուգի նոր հրամանատար

Սեպտեմբերի 11-ին Անդրկովկասի զինվորական օկրուգի հրամանատար է նշանակվել գեներալ-լեյտենանտ Ֆյոդոր Ռեուտը: Մինչ այդ նշանակումը նա Հայաստանում տեղակայված 7-րդ բանակի հրամանատարն էր: Ինչպես հաղորդեց «Սնարք»-ի թղթակցին Անդրկովկասի զինվորական օկրուգի հրամանատարի տեղակալ գեներալ-մայոր Սուֆիյան Բեպպաեւը, դեկտեմբերին օկրուգը կվերանվանվի Ռուսաստանի զորքերի անդրկովկասյան խմբավորում: Ինչ վերաբերում է Վրաստանից Ռուսաստանի ստորաբաժանումների դուրս բերմանը, Բեպպաեւն ասաց, թե այդ հարցի վերաբերյալ վերջնական որոշում դեռ չի ընդունվել: ■

Փախստականների նոր հաշվառում

Փախստականների հարցերով զբաղվող պետական վարչությունը Երեւանում տեղավորված փախստականների հաշվառում է սկսել: Փախստականների հոծ բնակեցված խմբերի հաշվառումն ավարտված է, այժմ նպատակ է դրված իրականացնել հարազատների մոտ եւ այլուր ցիրուցան ապրողների հաշվառումը: Այդ նպատակով հաշվառման հատուկ քարտեր են կազմվել, որոնք լրացվելու են տեղական խորհուրդների կողմից: Քարտերում պետք է նշվեն ընտանիքի անդամների տվյալները, մասնագիտությունը, ներկայումս տվյալ անձն աշխատո՞ւմ է, թե ոչ, պատկանո՞ւմ է արդյոք հատուկ խմբի (հաշմանդամ, բազմանդամ ընտանիք): Պետք է նշվի ժամանակավոր բնակության հասցեն, Ադրբեջանում լքված բնակարանի բնույթը:

Հարցաթերթիկը նախատեսում է տեղեկություններ ներկայիս բնակության պայմանների եւ հեռանկարների մասին (ստացել է հողամաս կամ ընդգրկվել է կոոպերատիվ շինարարության մեջ): Եվ վերջապես պետք է նշվի, թե ինչ նյութական օգնություն կամ նպաստ է ստացել:

Լրացված քարտերի վերլուծությունը, [illegible]թյան, մասնագիտական կազմի եւ նրանց կարիքների մասին: Արդյունքում, ավելի հեշտ ու իրականանալի կդառնա այս խնդրին համալիր, սկզբունքային մոտեցում դրսեւորելը եւ նրանց շահերը պաշտպանելը: Մանավանդ, որ սեփականաշնորհման ծավալման հետ կապված հասարակական օբյեկտներից փախստականներին դուրս մղելու միտումը նույնպես լայն թափ է ստանալու, չնայած կառավարությունը դա կասեցնելու նպատակով որոշում է ընդունել:

Ա. Օ

Հայաստանն առաջին անգամ մասնակցեց Չմիացած երկրների շարժման համաժողովին

Սեպտեմբերի 1-6-ը Ինդոնեզիայի մայրաքաղաք Ջակարտայում տեղի ունեցած Չմիացած երկրների շարժման ղեկավարների 10-րդ գագաթաժողովին առաջին անգամ դիտորդի կարգավիճակով մասնակցեց նաեւ Հայաստանը: Մենք արդեն տեղեկացրել ենք Հայաստանի արտգործնախարար Ր. Հովհաննիսյանի ելույթի եւ հանդիպումների մասին:

Բայց, ինչպես հաղորդեց պատվիրակության անդամ, Հայաստանի արտգործնախարարության Ասիայի եւ Խաղաղօվկիանոսյան երկրների բաժնի վարիչ Վարդան Ոսկանյանը, հայկական կողմի մասնակցությունը հետապնդում էր երկու կարեւոր նպատակ: Նախ, հանդիպումների ընթացքում այդ երկրների ղեկավարներին ծանոթացնել Հայաստանի տնտեսական ու քաղաքական իրավիճակին, Արցախի խնդրին, ապա, օգտվել այն հարցերի քննարկումից, որոնք մտցվել են համաժողովի օրակարգ: Այդ թվում ազգային-ազատագրական շարժումներին աջակցություն ցույց տալը՝ մարդու իրավունքների պաշտպանությունը, միջազգային ահաբեկչությունը:

Ինչպես նշեց բաժնի վարիչը, Հայաստանն առայժմ կբավարարվի միայն դիտորդի կարգավիճակով, իսկ եթե պահանջ զգացվի, կդառնա կազմակերպության անդամ:

Նշենք, որ շարժման անդամ են աշխարհի 108 երկրներ:

Պրն. Ոսկանյանն առայժմ հրաժարվեց մեկնաբանել, թե ինչպիսի վերաբերմունք են ցույց տվել Հայաստանի բարձրացրած խնդիրներին օտարերկրյա այն ղեկավարները, որոնց հետ հանդիպումներ է ունեցել Ր. Հովհաննիսյանը:

Հ. Ա

digitised by A.R.A.R.@

Հայաստանը ագրեսո՞ր

Ադրբեջանը դիմել է միջազգային հեղինակավոր կազմակերպություններին, առաջին հերթին ԵԱՀԽ-ին, Հայաստանն ագրեսոր ճանաչելու կոչով: Այդ առթիվ Ադրբեջանի նախագահի մամուլի ծառայության կողմից Բաքվում հրապարակված հայտարարության մեջ նշվում է, որ Հայաստանը, «անտեսելով» զինադադարի հերթական պայմանավորվածությունը, շարունակում է հրետակոծել սահմանամերձ, ինչպես նաեւ սահմանից հարյուրավոր կիլոմետրեր հեռու ադրբեջանական շրջանները, բնակավայրերը:

Այսպես, վերջին օրերի ընթացքում «Գրադ» կայանքներից հրետակոծվել են Աղստաֆայի, Աղդամի եւ Զանգելանի շրջանների գյուղերը, կան բազմաթիվ ավերածություններ, սպանվածներ եւ վիրավորներ:

Ադրբեջանը, նշվում է հայտարարության մեջ, պատրաստ է դադարեցնել կրակը հայ-ադրբեջանական սահմանի ամբողջ երկայնքով, *«հակամարտ կողմի բարի կամքի եւ վերահսկողության ազդեցիկ մեխանիզմի առկայության դեպքում»:* Սակայն Հայաստանը, *«պարբերաբար ստորագրելով եւ միեւնույն ժամանակ խախտելով իր վրա վերցրած պարտականությունները, ծախսել է վստահության ամբողջ լիմիտը»:*

Բաքվում գտնում են, որ համաշխարհային հանրության միանշանակ կարծիքը *«Հայաստանի հարձակողական գործողությունների վերաբերյալ»* կլիներ *«ազդեցիկ զսպող՝ գործոն եւ կնպաստեր հակամարտության արագ լուծմանը»:*

Մեզ մնում է միայն Ադրբեջանին հիշեցնել, որ կրակի դադարեցման Ալմա-Աթայի համաձայնագիրը վերաբերում էր «հակամարտության գոտուն», որի մեջ, ինչպես հայտնի է, մտնում է ոչ միայն հայ-ադրբեջանական սահմանը, այլեւ Լեռնային Ղարաբաղը: Այնինչ՝ Ադրբեջանն ինքն է խախտել եւ այժմ էլ խախտում է զինադադարը: Ինչ վերաբերում է Հայաստանն ագրեսոր ճանաչելուն, ապա կարելի է նշել, որ այս առումով նույնպես «առաջնության դափնին» պատկանում է Ադրբեջանին, որովհետեւ հենց Ադրբեջանն է, որ իսկական ագրեսիա է իրականացնում ոչ միայն ԼՂՀ-ի, այլեւ Հայաստանի Հանրապետության նկատմամբ: ■

Ադրբեջանցիները ճնշում են Քլինտոնին

Ադրբեջանի միլլի մեջլիսի արտաքին գործերի հանձնաժողովի նախագահ Յուսիֆ Սամեդ-օղլուն նամակ է հղել ԱՄՆ նախագահության թեկնածու Բիլ Քլինտոնին, որի մեջ նա մանրամասն տեղեկացնում է Ղարաբաղյան հակամարտության եւ իրադարձությունների մասին: Ուղերձի նպատակն է Ղարաբաղյան հակամարտության վերաբերյալ «ճիշտ» պատկերացում տալ, քանի որ, Յուսիֆ Սամեդ-օղլուի կարծիքով, Բ. Քլինտոնի նախընտրական վերջին ելույթներից մեկն ուներ ոչ օբյեկտիվ եւ կանխակալ երանգներ:

Նախանձել կարելի է՝ Ադրբեջանի քարոզչական ապարատի օպերատիվությանը, որն «ականջները սրած» հետեւում է, թե աշխարհի որ ծայրում ղարաբաղյան հակամարտության մասին ինչ կարծիքներ են հնչում, եւ դրանցում ամենափոքր օբյեկտիվություն անգամ տեսնելիս իսկույն աղմուկ-աղաղակ բարձրացնում՝ քաղաքական քարոզչության դասեր տալով Հայաստանի իր անդյուրաշարժ գործընկերներին: ■

Լուսանկարում պատկերվածներից ի նկատի ունեինք միմիայն Դմիտրի Աթբաշյանին

Սեպտեմբերի 10-ի մեր համարի առաջին էջում հայտարարել էինք, թե *«Ավիացիայի վարչության նախագահը եւ իր տեղակալները ձերբակալված են»*, ի նկատի ունենալով ավիացիայի վարչության նախագահ Դմիտրի Աթբաշյանին եւ նրա տեղակալներ Գագիկ Միրզոյանին, Ալբերտ Համբարձումյանին, Ռաֆիկ Մելքոնյանին եւ Հովհաննես Միրիջանյանին: Նյութի հետ զետեղել էինք նաեւ «Արմենպրես»-ի ֆոտոխրոնիկայից վերցված մի լուսանկար, ուր շրջանակով նշել էինք Դ. Աթբաշյանին: Լուսանկարում պատկերված այլ անձանց ինքնության մասին մենք ոչինչ չէինք գրել եւ միտք էլ չունեինք գրելու, համարելով, որ ընթերցողները կհասկանան, թե խոսքը միմիայն շրջանակի մեջ առնված ավիացիայի վարչության արդեն նախկին նախագահի մասին է:

Սակայն շրջանակից դուրս պատկերված անձնավորությունների հարազատները (այդպես ենք կարծում) սկսեցին զանգահարել եւ նույնիսկ գալ խմբագրություն, վրդովված բացատրություն պահանջել, թե ինչու ենք զետեղել այդ լուսանկարը, թե Աթբաշյանի կողքին կանգնած մարդիկ միանգամայն անմեղ եւ պարկեշտ անձնավորություններ են, եւ ո՛չ տեղակալներ են, ո՛չ էլ որեւէ կապ ունեն ձերբակալությունների հետ: Մեր բացատրությունները, թե տվյալ դեպքում մեզ համար կարեւորը Դ. Աթբաշյանն էր, եւ դրա համար էլ հատուկ նրան առել էինք շրջանակի մեջ, եւ դա ընդունված ձեւ է, ըստ երեւույթին չհամոզեցին բողոքավորներին:

Ինչեւէ, մենք կարծում ենք, որ եթե խմբագրությունը իր ձեռքի տակ չունի դեպքերը անմիջականորեն պատկերող լուսանկարներ (դա գործնականում էլ ոչ միշտ է հնարավոր), ապա նա իրավունք ունի օգտագործել արխիվից հանվածները: Այս ձեւը լայնորեն տարածված է աշխարհի մամուլում եւ չի մեղանչում ոչ ճշմարտացիության, ոչ էլ օրենքի դեմ: ■

Իրանի դեսպանը այցելեց Կարբիի դպրոց

Ռիտա եւ Վարդգես Պալյանները դպրոցի հովանավոր

Աշտարակի շրջանի Կարբի գյուղի Վ. Թեքեյանի անվան դպրոցի նոր ուսումնական տարվա առաջին զանգն իր շուրջն էր հավաքել վաղեմի բարեկամներին: Այստեղ էին ծնողներ, հյուրեր, այդ թվում Հայաստանում Իրանի լիազոր դեսպան տրն. Սոքհանին, իր տիկինը՝ Ֆարիդա Դարջազինին եւ նրանց փոքրիկը: Նրանց հետ էին Իրանի լիազոր դեսպանի առաջին խորհրդատու, արեւելագետ, բանասեր, թարգմանիչ տրն. Գեւորգ Նալբանդյանը, Գիտությունների ակադեմիայի սփյուռքագիտության բաժնի վարիչ Կարեն Դալլաքյանը եւ իր տիկինը՝ Խաղաղության ֆոնդի տնօրեն Նելլին:

Պատվարժան հյուրերի այցի նպատակը միայն դպրոցականների նոր ուսումնական տարին ողջունելը չէր: Դպրոցն ունի պարսկական թեքում: Երկու տարուց ավելի է, ինչ այդ դպրոցի աշակերտներն ուսումնասիրում են հարեւան երկրի լեզուն եւ գրականությունը: Մեծարգո դեսպանը աշակերտներին հղած իր ողջույնի խոսքում նշեց, որ կարելի է հնարավորություն ստեղծել աշակերտների համար շփվելու պարսիկ ժողովրդի հետ, ավելի մոտիկից ճանաչելու այդ ժողովրդին, նրա լեզուն ու մշակույթը: Նա խոստացավ նաեւ օգնել պարսկական լեզվի ու գրականության կաբինետի ստեղծման գործին:

Այս ամառ Կարբիի միջնակարգ դպրոցում կատարվեցին վերանորոգման աշխատանքներ՝ փոխվեց մանրահատակը, վերանորոգվեցին ու կահավորվեցին կաբինետները: Հայոց լեզվի եւ գրականության դպրոցը Վահան Թեքեյանի անվամբ է: Այստեղից էլ կապը Մ. Նահանգներում եւ ամենուր ապրող թեքեյանական բարեկամների միջեւ, որը տարեցտարի ավելի է ամրանում: Հեռավոր Վաշինգտոնում ապրող Թեքեյան մշակութային միության անդամներ, հասարակական նշանավոր գործիչներ Ռիտա եւ Վարդգես Պալյան ամուսիններն այս տարվա ապրիլ ամսին դպրոցին ուղարկեցին 1000 դոլլար, որը ներդրվեց շինարարական-վերանորոգման աշխատանքներում: Հովանավորներ Ռիտա եւ Վարդգես Պալյանների անվամբ կոչվեց աշխարհագրության կաբինետը: Դպրոցի ողջ աշակերտությունը, ուսուցչական կոլեկտիվն ու անձամբ դպրոցի տնօրեն Արտեն Օհանյանը երախտագիտության ջերմ խոսք են հղում սփյուռքահայ իրենց լավ բարեկամներին: Ռիտա եւ Վարդգես Պալյաններին շնորհվեց նաեւ Կարբի գյուղի «Պատվավոր բնակչի» կոչում:

Վերջերս տիկ. Ռիտան իր նամակ-ուղերձն էր հղել Կարբիի Վ. Թեքեյանի անվան միջնակարգ դպրոցին, որով ջերմորեն շնորհավորում էր նոր ուսումնական տարվա առթիվ: Մենք եւս միանում ենք այդ բարեմաղթանքներին:

ՌՈԶԱ ԱՍԼԱՆՅԱՆ
ուսուցչուհի, Կարբի

Ո՞ւմ համար է տրանսպորտի 50 տոկոս զեղչը

Այս տարվա ապրիլի 30-ին Հայաստանի կառավարությունը «Ներքաղաքային եւ միջքաղաքային տրանսպորտով երթեւեկելու արտոնությունների մասին» որոշում է ընդունել: Որոշման առաջին կետը նախատեսում է ուսանողների ու սովորողների համար սահմանել ներքաղաքային եւ միջքաղաքային տրանսպորտով երթեւեկելու զեղչ՝ արժեքի 50 տոկոսի չափով:

Տրանսպորտի սակագների խիստ բարձրացման հետ կապված այս որոշումը կարեւորվում է որպես սոցիալապես անպաշտպան մի խավի՝ ուսանողության նկատմամբ պետական հոգածության դրսեւորման արտահայտություն: Եթե որոշման առաջին կետը քիչ թե շատ կատարվում է, ապա նույնը չի կարելի ասել երկրորդ կետի մասին, որը ձեւակերպված է հետեւյալ կերպ՝ «Պատգամավորների տեղական խորհուրդների գործկոմներին՝ տեղական բյուջեի հաշվին փոխհատուցել ներքաղաքային եւ միջքաղաքային ավտոբուսներով երթեւեկող առողջապահության, կրթության եւ գիտության ոլորտների բյուջետային հիմնարկների աշխատողների ուղեվարձը 50 տոկոս զեղչով»: Որոշման իրականացման եւ այլ հարցերի մասին տեղեկանալու նպատակով դիմեցինք տրանսպորտի եւ հաղորդակցության նախարարության ուղեւորափոխադրման վարչության պետ Ժիրայր Սարգսյանին, որը տվեց մի շարք պարզաբանումներ: Որոշումն ընդունված է շրջաններում աշխատող եւ քաղաքում ապրող (կամ ընդհակառակը) ժողկրթության, առողջապահության եւ գիտության ոլորտի այն աշխատողների համար, որոնք (այսպես ասած) անփոխարինելի աշխատողներ են, եւ որոնց անհրաժեշտությունը զգում է տվյալ բյուջետային հիմնարկությունը: Վերը նշված պայմաններին համապատասխանելու դեպքում հաշվվում է ամսական տրանսպորտային ծախսը, եւ դրա 50 տոկոսը լրավճարի ձեւով ավելացվում աշխատավարձին: Պրն. Սարգսյանը նշեց նաեւ, որ որոշման կատարումը դրված է տեղական խորհուրդների գործկոմների վրա, իսկ նախարարությունը տնօրինում է միայն սովորողներին վերապահված արտոնության հարցը:

Մեր պրպտումները ցույց տվեցին, որ այս կարեւոր որոշման երրորդ կետի ընձեռած հնարավորություններից օգտվողների թիվն այնքան չնչին է, որ պարզապես որակ չի կազմում: Պատճառը հավանաբար օրենքի կիրառման հարցում սողանցքների առկայությունն է, որից հաջողությամբ օգտվում են մեր հնարամիտ տեղական իշխանությունները: Պատճառներից մեկն էլ մարդկանց անտեղյակությունն է, իրենց իրավունքներից ու գործող օրենքներից օգտվելու հմտությունների բացակայությունը:

Աբովյանի դպրոցներից մեկում աշխատող եւ Երեւանում ապրող ուսուցչուհի Կարինե Հարությունյանը, որին հարցով դիմեցինք, կասկածեց նման որոշման գոյությանը, միաժամանակ բողոքելով, որ ամսական ճանապարհածախսը պահելի չափերի է հասնում, եւ արդեն մտածում է Երեւանում աշխատանք գտնելու մասին:

Ընդունված եւ թղթի վրա մնացած որոշումները շատ են: Հավանաբար, ընդունված որոշումների որակական մակարդակն էլ բավական չէ, այն շրջանցելու բազում հնարավորություններ են թողնված: Դրանց ստույգությունն ու որոշակիությունը կբացառեր նման շրջանցումների հնարավորությունը: Բացի այդ, անհրաժեշտ է կառավարական որոշումների ժողովրդայնացման ճիշտ քաղաքականություն վարել: Եւ վերջապես, որոշումները չպետք է ընդունվեն ինքնանպատակ՝ միայն ընդունելու համար, այլ ընդունումից հետո պետք է վերահսկել դրանց իրականացման ընթացքը եւ արդյունքները:

ԱՐՄԻՆԵ ՕՀԱՆՅԱՆ

ԱՀՀ տնաշինական համալիրը գործում եւ ուսուցանում է

Ամերիկայի Հայկական համագումարի Երեւանի գրասենյակից տեղեկացնում են

1988-ի ավերիչ երկրաշարժից հետո Ամերիկայի Հայկական համագումարը, հիմնադրելով ԱՀՀ-ի Օգնության ֆոնդը, Գյումրիում կառուցեց տնաշինական մի համալիր 33 ակր հողատարածությամբ: Գործարանն այժմ արտադրում է բետոնե բլոկներ, փայտյա տանիքի փայտամածեր, տանիքի համար մետաղյա թերթեր, դռներ, պատուհաններ եւ այլ առարկաներ: Չնայած գործարանը շատ բաների կարիք ունի (էլեկտրաէներգիա, հումք), բոլոր սարքավորումները լիարժեք աշխատում են:

Շինարարական ծրագրի վարիչ Թոմ Մայերզը հայտարարել է. *«Պատվերների ծավալը բլոկների գործարանում ներկայումս այնքան մեծ է, որ մենք կարիք ունենք լրացուցիչ երկրորդ հերթափոխի»:*

Մայերզը տեղեկացրել է, որ բլոկների արտադրությունը վերջին 18 ամիսների ընթացքում հասել է 290,894 բլոկի: Նա նշել է. *«Չնայած Ադրբեջանի շրջափակմանը, մենք օպերատիվ ենք գործում»:* Գործարանի միջին արտադրանքը 17,000 բլոկ է 1 շաբաթում:

Գործարանն արտադրանք է տալիս ոչ միայն տեղական պահանջները բավարարելու, այլեւ Օգնության ֆոնդի ծրագրերը իրականացնելու համար: Հուլիսին արտադրանքը մոտ 500 խորանարդ մետր գերան անտառանյութի է վերածել դռների, պատուհանների եւ այլնի համար:

Փայտամածերի գործարանը սեպտեմբերին կաշխատի բարձր արտադրողականությամբ: Մայերզն այնուհետեւ նշել է. *«Օգնության ֆոնդի համար փայտամածերի նախագիծը ընդունվել է հայկական նախագծային խմբի կողմից: Այն արեւմտյան համակարգի կողմից ընդունելի դարձնելու համար ամիսներ են պահանջվել: Այժմ մենք ունենք նախադեպ»:*

Մայերզը նաեւ վերահսկում է տեղացի աշխատողների մոդելային տների կառուցման ուսուցման ծրագիրը: Ուսուցումը սկսվել է ապրիլին, Մարալիկում, 20–35 տարեկան 15 աշակերտով: Դասերը տեւում են մեկ ամիս: Մարալիկում սովորում են որմնադրություն եւ տներ են կառուցում Նոյեմբերյանում եւ այլուր: Դասարանները փոքր են՝ 11-15 աշակերտ:

Ներկայումս դասերն անց են կացվում Մարալիկում եւ Գյումրիում՝ ԱՀՀ-ի տնաշինական համալիրում: Ուսուցիչները ամերիկացի մասնագետներ են, որմնադիրներ: Կան նաեւ երկու հայ օգնականներ եւ մեկ ամերիկացի՝ ծրագրի վարիչը: Ավարտելով ուսուցման ծրագիրը՝ ուսանողները ստանում են վկայական, որը գրանցվում է լուսավորության նախարարության կողմից, Երեւանում:

Ուսանողներին ընտրում են պետական շինարարական ընկերություններից: Ծրագրի նպատակն է պետական շինարարական ընկերությունների շահագրգռված անձանց սովորեցնել արեւմտյան շինարարության գաղտնիքները:

Վկայական ստանալուց հետո աշակերտները վերադառնում են իրենց նախկին աշխատավայրերը:

Ուսուցման խնդիրն է տեղացի որակյալ մասնագետներ պատրաստել եւ արտադրանքը տեղում կազմակերպելով՝ նպաստել երկրի տնտեսական զարգացմանը: Սա մի փոքր քայլ է անկախ հանրապետության տնտեսական անկախությունը կերտելու ճանապարհին: ■

Վանաձորում բացվել է ազգային վարժարան

Օրերս մրցութային կարգով ընտրվեցին ազգային վարժարանի ուսուցիչները, որոնք լավագույն տվյալներն ունեն տարբեր առարկաների գծով: Վարժարանն ունի հետեւյալ հոսքերը. բնագիտական՝ քիմիա, կենսաբանություն, ֆիզիկա եւ մաթեմատիկա, օտար լեզուներ՝ անգլերեն եւ թուրքերեն, ազգային արհեստներ՝ փայտամշակում, մետաղամշակում, խեցեգործություն, կար եւ ջուլհակագործություն: Վարժարան ընդունվում են 9-րդ դասարանցիները, ովքեր բացառիկ ընդունակություններ ունեն տվյալ առարկաներից: Ընդունելությունը կատարվում է հարցազրույցի միջոցով: Չորս հոսքերում կսովորեն 100 աշակերտներ: Լուսավորության նախարարության հետ շուտով համաձայնություն ձեռք կբերվի հայոց լեզվի եւ գրականության հոսք բացելու վերաբերյալ: Հուսով ենք, որ համաձայնությունը շուտ կկայանա, քանզի ազգային վարժարանը առանց մայրենի լեզվի եւ գրականության ամբողջությամբ չի կարող ծառայել իր նպատակին:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻԿՈՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

Իրավական պետության մասին խոսելիս «մանրուքներին» հարկավոր է ուշադրություն դարձնել

Խմբագրությունն ստացավ մի նյութ, որը միաժամանակ ուղղված էր ՀՀ ԳԽ մարդու իրավունքների պաշտպանության հանձնաժողովի նախագահ պրն. Ռ. Պապայանին: Կարծում ենք, այն կհետաքրքրի նաեւ ընթերցողներին:

Շուկայական հարաբերությունների պայմաններում առանձնակի ուշադրության պետք է արժանանա օրենսդրական կարգով մարդու (անհատի) իրավական պաշտպանության նորմերի մշակումը եւ կյանքում դրանք իրագործելու աղությունը:

Իմ կարծիքով, Հայաստանի կառավարության օրենսդրական մարմինները պետք է լուրջ մտահոգություն ունենան այս հարցում:

Ո՞վ է անհատը, ի՞նչ իրավունքներ ունի նա, ո՞վ է նրա պաշտպանը: Առայժմ հստակ ոչինչ չկա, բացառությամբ «բնակչության զբաղվածության մասին» ՀՀ ԳԽ որոշման, որն ընդգրկում է բավականին նեղ բնագավառ:

Մարդ-անհատի իրավունքների (նորմերի) խնդրին են վերաբերում նաեւ բնակչության եւ ընդհանրապես սպասարկման անհրաժեշտ նորմերի օրենսդրական սահմանումը, որտեղ առանձնակի ուշադրության պետք է արժանանա սպասարկումները ժամանակին, որակով կատարելու պարտավորությունների նախանշումը:

Սպասարկումների արժեքի վճարումը սպասարկվողի (վճարողի) կողմից, կախված սպասարկումների ձեւից, իրականացվում է կանխիկ եւ նախավճարված սկզբունքներով:

Կանխիկ վճարումներով սպասարկումները կատարվում են անհատի կողմից` համապատասխան կոնկրետ դեպքի համապատասխան վճարումը մուծելու պահին: Նախավճարված սպասարկումները կատարվում են ինչ-որ ժամանակամիջոցի ընթացքում` (ամիս, եռամսյակ, տարի) այդ ամբողջ ժամանակաշրջանի համար կատարվելիք սպասարկումների հաստատվելիք գումարը նախապես ստանալով: Սպասարկման (նախավճարված) այս ձեւին են վերաբերում փոստային առաքումները, ջրի օգտագործումը, բնակարանների ջեռուցումը, քաղաքային հեռախոսային ցանցի ծառայությունը, լրագրերի բաժանորդագրությունը եւ նման բնույթի այլ սպասարկումները: Արդյունքում ստացվում է` ջուր չկա, բայց մուծումը կատարվում է, հեռախոսը (ոչ ապարատը) չի աշխատում, բայց մուծումը կատարվում է, լրագրերի բաժանորդագրության արժեքը մուծվում է, սակայն լրագիր չի ստացվում, գազ չկա, բայց մուծումը կատարվում է եւ այլն:

Այս հարցն ունի նաեւ իր երկրորդ կողմը, որն առանձնապես սուր կերպով է արտահայտվում գների ազատականացման պայմաններում, քանի որ մեր ժամանակներում գները միայն բարձրանում են:

Անհատը նախավճարված սպասարկումների համար վճարումը կատարում է նախապես պայմանավորված (գործող) գներով: Գործող կարգի համաձայն, կատարողի (սպասարկողի) համար հումքի, նյութերի կամ այլ աշխատանքների գների բարձրացման դեպքում նրան իրավունք է վերապահված համապատասխանաբար բարձրացնել կատարվելիք սպասարկումների արժեքները, չնայած հետագա կատարվելիք սպասարկումների արժեքը սպասարկվողի կողմից նախապես մուծված է եղել: Նման դեպքերում սպասարկվողն այլընտրանք չունի, քանի որ նման բնույթի սպասարկման այլ սուբյեկտ չկա (ջուր, գազ, հեռախոս, լրագիր եւ այլն):

Առաջին հայացքից թվում է, այստեղ արտառոց ոչինչ չկա. հումքը, նյութը թանկացել է, ուստի եւ բարձրացվում է սպասարկման վարձը:

Երբ հարցի էությանը մոտենանք այլ տեսանկյունից, ապա կտեսնենք, որ դա այդպես չէ: Ինչո՞ւ: Այդ «ինչու»-ներն են, որ ունեն բազմակի պատասխաններ: Փորձենք տալ դրանցից երկուսի պատասխանը:

Երբ անհատը իրավապես պաշտպանված է, ապա նրա գույքը եւս պետք է պաշտպանված լինի: Քանի որ դրամական միջոցները եւս անհատի գույքն են, ապա այն եւս պետք է ունենա պաշտպանվածություն: Հետեւաբար, երբ անհատի կողմից որեւէ սուբյեկտի նախնական մուծումներ են կատարվում, ապա այդ նախապես մուծված գումարի կուրսի պահպանման երաշխիքի պարտավորությունը պետք է ընկնի «կատարող» սուբյեկտի վրա: Այսպիսով, սպասարկվողները շահագրգռված կլինի նախնական մուծումներ կատարել: Այլապես «անհատը» կարող է իր ունեցած դրամական միջոցները չվատնել նախնական վճարումների վրա, այլ օգտագործել «կանխիկ» վճարումների համար, որտեղ, ինչ խոսք, նա կշահի: Դա նույնն է, ինչ «անհատն» իր դրամական միջոցները ավանդների կարգով ներդնի խնայդրամարկղ, իսկ գների բարձրացման դեպքում չստանա համապատասխան ինդեքսացիա: Ստացվում է, որ «անհատը» իր դրամական միջոցներով վարկավորում է «սուբյեկտին», վերջինս դրանք տվյալ ժամանակամիջոցում գոյություն ունեցող դրամի կուրսով օգտագործում է, ստանում համապատասխան եկամուտ, իսկ «անհատին» վարձահատույց չի լինում: Ընդհակառակը, դրամատիրոջից պահանջում է լրացուցիչ մուծում: Արդյոք սա ճի՞շտ է:

Հարցի երկրորդ մասը, որի վրա կուզեի կանգ առնել, դա «անհատի» իրավունքի (նախնական մուծումների ժամանակ) եւ «սուբյեկտի» պարտավորությունների անվերապահ կատարման երաշխիքի հարցն է: Այստեղ ոտնահարվում է «անհատի» իրավական պաշտպանվածությունը «սուբյեկտի» պարտավորությունների կատարման համար պատասխանատվության իրավական նորմերի բացակայության պատճառով:

Սրանք «մանրուքներ» են, բայց եւ իրավունքներ, որոնք, պաշտպանվում են օրենքի միջոցով: Չկա օրենք, չկա իրավունք:

Ս. թ. մարտի 12-ին, ժամը 12-ն անց 40 րոպեին Երեւանի ռադիոլրագրողին տված պատասխաններում ՀՀ ԳԽ պատգամավոր հարգելի Ռուբեն Թորոսյանը ճիշտ նկատեց. «Չունենք սեփականացման մասին օրենք, բայց որոշում ենք կայացնում սեփականացնել հողը, առեւտրի օբյեկտները, արհեստանոցները եւ այլն: Սա կհասցնի կրախային դրության»:

Հարկավոր չէ հեռու գնալ, այդ կրախային դրության նշանները ներկայումս էլ կան, սեփականաշնորհման, սպասարկման, արտադրության կազմակերպման եւ մատակարարման ոլորտներում: Երբ խոսում ենք իրավական պետության, մարդու իրավունքների պաշտպանության մասին, այս «մանրուքներին» հարկավոր է առավել ուշադրություն դարձնել:

ԽԱՉԻԿ ՂԱԶԱՐՅԱՆ

Հնագետներն ու լեզվաբանները փնտրում են հնդեւրոպացիներին

Հնդեւրոպացիների ակունքների որոնումները, գտնում են գիտնականները, իրենց ձգողականությամբ նմանվում են ամառային գիշերվա էլեկտրական լույսի: «Տարբեր մասնագիտությունների տեր գիտնականները, ինչպես նաեւ գիտության ապագա հսկաները, թիթեռնիկի պես թռչում են նրա վրա», ասում է խոշորագույն գիտնական Ջոն Մալորը: Անվերջ են գիտական այս խնդրի լուծում փնտրողները: Այս տեսակետից հետաքրքրական է «Լոս Անջելես թայմս» թերթում վերջերս տպագրված Մայքլ Մորիսի հոդվածը:

Ռուսաստանի Վոլգա-Դոն տափաստանը անհրապեկ մարդուն պատկերանում է որպես մի միապաղաղ տափակ հարթավայր, որը միայն ինչ-որ մի տեղ կորանում է գերեզմանաբլուրներով: Կալիֆորնիայի համալսարանի գիտաշխատող Կարին Ջոնս-Բլեյի կարծիքով, այս հողը խոստանում է զարմանալի հայտնագործություններ: Այստեղ, գերեզմանաբլուրների տակ, ահա արդեն 9 հազար տարի հողին են հանձնվում մարդկանց աճյունները եւ պահպանվում նրանց նյութական մշակույթի ապացույցները, որոնք խոստանում են ավելի շատ բան տալ, քանի կտան հին քաղաքակրթության մասին պարզ տեղեկությունները: Նրանք, հնարավոր է, թույլ կտան պարզել ժամանակակից լեզուների ծագման գաղտնիքները: «Նախամայր» լեզվի որոնումները, բնական է, կապված են ինչպես բնության, այնպես էլ մարդկանց կողմից ստեղծված խոչընդոտների հաղթահարման հետ:

Լեզվաբանները եւ գիտնականներն առհասարակ աշխատում են միմյանցից անջատ եւ հնուց փիճում են լեզվի պատմության եւ նյութական մշակույթի վերաբերյալ: Սակայն այսօր հետազոտողների մի ոչ մեծ խումբ դեն է նետում ավանդական պատնեշները եւ որոնում ապացույցներ, որոնք կծառայեն այս կամ այն գիտնականի վարկածի հաստատմանը: «Խնդիրն այն է, ասում է Ջոնս-Բլեյը, որ ստացվեն այնպիսի հնագիտական տվյալներ, որոնք կհամաձայնեն լեզվաբանության հետ»: Այս գաղափարը այնքան էլ խելացնոր չէ, ինչպես դա կարող է թվալ: Բազմաթիվ դարերի ընթացքում լեզվաբանները առաջ են քաշել տարբեր վարկածներ այն մասին, որ աշխարհի ժամանակակից լեզուների երկու երրորդը ծագել է մի սկզբնաղբյուրից` քոչվոր մարդկանց լեզվից, որոնք կոչվում էին հնդեւրոպացիներ եւ բնակվում էին Կենտրոնական Եվրոպայի հյուսիսային մասի մի ինչ-որ տեղում: Սակայն մինչեւ հիմա այդ վարկածները հիմնվում էին միայն լեզվական համեմատական վերլուծության վրա: Ջոնս-Բլեյը առաջին արեւմտյան մասնագետն է, որը վերջին 50 տարվա ընթացքում թույլտվություն է ստացել պեղումներ կատարել Ռուսաստանում: Նա հույսը դրել է հնագետների վրա: Ռուս գիտնականների հետ միասին նա մտադիր է պեղումներ կատարել Սեւ ծովից հյուսիս-արեւելք ընկած շրջանում, որը հայտնի է Պոնտական տափաստաններ անունով, եւ գտնել ապացույցներ, որոնք թույլ կտան հաստատել, որ հնդեւրոպացիները եւ նրանց լեզուն` նախալեզուն, ծնվել են ռուսական տափաստաններում:

Գիտնականների կյանքը, իհարկե զգալիորեն ավելի հեշտ կլիներ, եթե հնդեւրոպացիները գերեզմանաբլուրում թաղած լինեին ժապավենի վրա ձայնագրած իրենց զրույցները: Սակայն դրանց բացակայության պատճառով Ջոնս-Բլեյը եւ նրա խումբը ստիպված էին դիմել այլ մեթոդների: «Նրանցից մեկն, ասում է գիտնականը, կապված է կրոնի հետ: Հնդեւրոպացիները երկրպագում էին Արեւը, որի անունը հանդիպում է տարբեր լեզուների մի շարք բառերում: Դրա հետ մեկտեղ, Արեւի խորհրդանիշը հանդիպում է հնագիտական պեղումների ժխմբագրությունն ստացավ մի նյութ, որը միաժամանակ ուղղված էր ՀՀ ԳԽ մարդու իրավունքների պաշտպանության հանձնաժողովի նախագահ պրն. Ռ. Պապայանին: Կարծում ենք, այն կհետաքրքրի նաեւ ընթերցողներինրերի մեջ: Իսկ կեռախաչը Արեւի հնդեւրոպական շատ հին խորհրդանիշ է:

Հնագետները եւ լեզվաբանները հուսով են, որ իրենց կհաջողվի գտնել նյութական ապացույցներ բառերի ծագման վերաբերյալ: Օրինակ, ծառերի մի քանի տեսակների անունները առաջին անգամ տրվել են հնդեւրոպացիների կողմից: Գիտնականները գտնում են, որ երբ հայտնաբերվի բրածո ծաղկափոշին, ապա դա կհաստատի այն ենթադրությունը, որ հնդեւրոպացիները բնակվել են այս վայրերում եւ անվանել այստեղ աճող ծառերը:

Ջոնս-Բլեյը` հայտնի հնագետ Մարիա Հիմբուտասի աշակերտուհին, արդեն գտել է հնագույն մարդու նյութական մշակույթի բավական թվով նմուշներ, որոնցով շարժի ամբողջ աշխարհի հետազոտողների հետաքրքրությունը: 1990 թվականին նա կատարեց իր առաջին այցը դեպի տափաստանային շրջան, որտեղ ռուս գործընկերների հետ միասին հայտնաբերեց պավոր դիրքով կծկված կմախքներ (նրանցից մեկը մի այնպիսի դիրքով էր, որ թվում է, թե մահվան պահին սուր ծայրով բռավում էր), որոնք մեր թվարկությունից 2500 տարի առաջվա են:

Լեզվաբանության պրոֆեսոր Մարտին Հալդը, հետեւելով իրադրությունների զարգացմանը, գտնում է, որ գերեզմանաբլուրում հայտնաբերված աշխատանքի մետաղյա գործիքները զգալի կերպով բարձրացնում են հնդեւրոպական վարկածի հնարավորությունը: Ջոնս-Բլեյը, որի դոկտորական թեզը նվիրված է կելտական դամբանների առանձնահատկություններին, գտնում է որ Ռուսաստանի եւ Իռլանդիայի հնագույն գերեզմանների միջեւ գոյություն ունի մի կապ: Բոլոր հիմքերը կան ենթադրելու, որ Ջոնս-Բլեյի մեկնաբանումն աշխարհը կընդունի անվստահությամբ:

Լեզվաբաններ Թամազ Գամկրելիձեն եւ Վլադիմիր Իվանովը կասկածում են, որ հնագետները կարող են գտնել հնդեւրոպացիների հայրենիքը, որովհետեւ, ըստ նրանց, այն գտնվում է հարավ-արեւելքից ավելի հեռու, այսինքն ժամանակակից Թուրքիայի եւ Հայաստանի տարածքում: «Ընդհանրապես, ես դեմ չեմ «տափատանային վարկածին», ասում է Կալիֆորնիայի համալսարանում դասախոսություններ կարդալու հրավիրված պրոֆեսոր Իվանովը: Սակայն չի կարելի խոսել միացյալ հայրենիքի մասին: Տափատանները, հնարավոր է որ այնպիսի վայր են, որ ծնվել է բարբառներից մեկը»: ■

«Ազգ» թերթի համակարգչային ծառայությունը կատարում է
Apple Macintosh
համակարգիչների տեխնիկական որակյալ սպասարկում

Ազգ
AZG

Դիմելով մեզ, դուք կարող եք ձեռք բերել հայերենի ավտոմատ տողադարձիչ:

«Ազգ»-ի համակարգչային ծառայությունը ընդունում է նաեւ

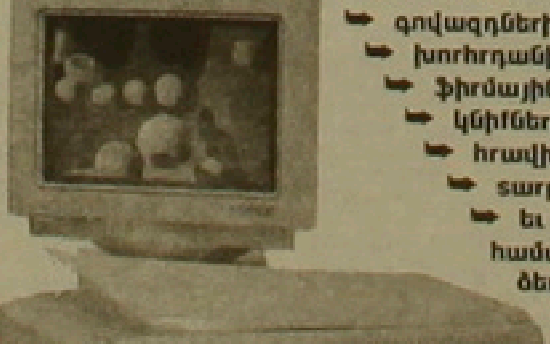

- գովազդների
- խորհրդանիշների
- ֆիրմային նշանների
- կնիքների
- հրավիրատոմսերի
- տարբեր տեսակի ազդագրերի
- եւ ընդհանրապես համակարգչային ձեւավորման պատվերներ:

Դրանք կկատարվեն ձեր երեւակայածից բարձր մակարդակով:

Հասցեն. Երեւան. Հանրապետության 47. «Ազգ» թերթ. ☎ 58-18-41

Նիկոլայ Ռիժկով. «Ես ֆայլում էի ավերված Լենինականով եւ արտասվում...»

Քաղաքագետի, հատկապես բարձրաստիճան պետական գործչի ճակատագիրը միշտ էլ եղել է անիմանալի: Այսօր նրան լսում են, հավատում, ինչ-որ տեղ համակրում, նույնիսկ սիրում... Դա լինում է հատկապես ծայրահեղ իրավիճակներում, երբ մարդիկ կարծես թե կորցնում են ամեն հույս: Նման բան կատարվեց ԽՍՀՄ նախկին վարչապետ Նիկոլայ Ռիժկովի հետ: Ովքեր հիշում են Հայաստանում ավերիչ երկրաշարժից հետո առաջին օրերը, մեր առջեւ է հառնում ոչ թե երկրի առաջին դեմքի, այլ Ռիժկովի պատկերը՝ վարչապետի եւ մարդու, որին մեր ժողովուրդն անկեղծորեն սիրեց այն օրերին:

1988 թվականի ծմռվա դաժան օրերն անցան պատմության գիրկը: Շատ բան մոռացվեց, գոլորշիացան կայսրության ջոջերի խոստումները: Խավարի մեջ մխրճվեցին Երեւան ժամանած տխմար դեմքերը՝ Դոլգիխ, Սլյունկով, Լուկյանով, Յազով: Այն օրերին շատերի կարծիքով Նիկոլայ Ռիժկովը պարկեշտ, Հայաստանի նկատմամբ անկեղծ գործիչ էր՝ ի տարբերություն գլխավոր «պարոնի»: Գուցե դա այդպես էր: Սակայն երկրի վարչապետի ծգտումները եւ հույսերը չարդարացան շատ պատճառներով: Ինչո՞ւ: Ուղղակի չկարողացա՞վ բախվելով դառը իրականությանը, Կենտրոնի չկամությանը: Յամենայն դեպս, կարդալով վերջերս լույս տեսած նրա «Վերակառուցում. դավաճանությունների պատմություն» հուշերի գիրքը, հավատում ես նախկին վարչապետի անկեղծ խոսքերին: Թերթի ընթերցողներին ենք ներկայացնում մի հատված այդ գրքից, որ նվիրված է Հայաստանին, 1988 թ. ավերիչ երկրաշարժին:

Փորձանքը երբեք մենակ չի գալիս: Մենք դեռ ուշքի չեկանք Չեռնոբիլից, երբ որոտաց, մեր գլխին փլվեց այն ժամանակ դեռ չանկախացած Հայաստանի ահավոր երկրաշարժը:

Դեկտեմբերի 7-ը ինձ մոտ սկսվեց այդ հանձնաժողովի նիստից: Կեսօրին մոտ ինձ հայտնեցին Հայաստանում երկրաշարժի թափը. ես չընդհատելով հանձնաժողովի նիստը, կապվեցի Երեւանի՝ նրանց Նախարարների խորհրդի հետ: Ինձ խելքը գլխին բան չասացին. «Շատ մեծ դժբախտություն է, Նիկոլայ Իվանովիչ, առայժմ ոչինչ հայտնի չէ, կապ չկա, Նիկոլայ Իվանովիչ:

Աղետի գոտի են բռել Հարությունյանը եւ Շչերբինան (*վարչապետի տեղակալը, որը Երեւանում էր գտնվում փախստականների հարցով-խմբ.*), վերադառնալուն պես կկապվեն ձեզ հետ»: Ժամը 17-ի մոտ ինձ կանչեցին միջքաղաքային կառավարական հեռախոսի մոտ: Զանգահարում էին Հարությունյանը եւ Շչերբինան: Զգացվում էր, որ նրանք ոչ թե պարզապես հոգնած են, այլ վշտահար ու ճնշված:

– Սպիտակը լրիվ ավերված է: Ոչինչ չի մնացել: Լենինականը՝ նույնպես, գրեթե ամբողջը, գրեթե... եւ հետո՝ Ստեփանավանը, Կիրովականը... փորձանք է, Նիկոլայ Իվանովիչ, նման փորձանք անհնարին է պատկերացնել...

Շչերբինան միշտ հանդարտ էր, զուսպ, կարողանում էր իր զգացմունքները զսպել: Իսկ հիմա...

Որոշեցի իսկույն թռչել Հայաստան: Հետո կապվեցի առողջապահության նախարար Չազովի հետ, եւ արդեն երեկոյան նա մի խումբ բժիշկների հետ թռավ Լենինական: Ինձ հետ պատրաստվում էին թռչել Սլյունկովը, Յազովը, իմ տեղակալներ Բատալինը եւ Վորոնինը: Թռիչքը նշանակվեց դեկտեմբերի 8-ի գիշերը, իսկ մինչ այդ անհրաժեշտ էր հեռաձայնել Նյու Յորք՝ Գորբաչովին: Ժամը 19-ին արբանյակի միջոցով կապվեցի Նյու Յորքի հետ: Հեռախոսավարուհին ինձ կապեց Գլխավորի «ԶԻԼ» ավտոմեքենայի հետ: Լսափողը վերցրեց նրա պահպանության ղեկավարը:

– Չեմ կարող միացնել Միխայիլ Սերգեեւիչի հետ: Նա հենց նոր անցավ ՄԱԿ-ի շենքը: Մի քանի րոպեից նրա ելույթն է,- ներողություն խնդրեց նա:

Բախտս չբերեց: Ես չէի պատրաստվում նրա հետ խորհրդակցել ինչ-որ բանի մասին, ես ինքս էի ամեն ինչ որոշում, բայց գտնում էի, որ գլխավոր քարտուղարը որքան հնարավոր է շուտ պետք է իմանա այն մասին, ինչ տեղի է ունեցել երկրում: Իմանա եւ իր համար որոշի՝ ինչպես վարվի:

– Ազատվելուն պես,- ասացի պահպանության ղեկավարին,- թող ինձ հետ կապվի: – Եւ ընդգծեց. Ան-հա-պաղ:

Իր ելույթից 15 րոպե անց Գորբաչովը Բուշի եւ Ռեյգանի հետ հանդիպման ճանապարհին մեքենայից զանգահարեց: Նրա ելույթը սփռվում էր հեռուստատեսությամբ՝ ուղիղ եթերով, բայց ես չէի դիտել՝ ժամանակ չունեի... Լռությամբ լսեց ինձ, ասաց, որ նախ այստեղ՝ Նյու Յորքում լուր տարածվեց ուժեղ երկրաշարժի մասին, խնդրեց կապ պահպանել իր հետ: Տուն վերադառնալու մասին ոչ մի խոսք չէր եղել, այցը շարունակվում էր, եւ դրա ընդհատման համար Գորբաչովն առիթ չէր տեսնում: Ա-

ռայժմ չէր տեսնում...

Առավոտյան 8-ին Երեւանում վայրէջք կատարեցինք, կարճ հավաքվեցինք Կենտկոմի շենքում: Լսեցինք տեղեկություն աղետի չափազծի մասին՝ 10-բալանոց երկրաշարժը հարվածել էր մի տարածքի, որտեղ ապրում էին 700 հազար մարդ:

Թռչում ենք Լենինական:

Ինչ-որ մեկը հարցրեց.

– Լենինականում Ձեզ «Չայկա», թե՞ «Վոլգա», Նիկոլայ Իվանովիչ:

– Ի՞նչ «Չայկա»,- վրդովվեցի ես: – Քիչ է մնում նախ մոտոցիկլետներով քափոր: Ավտոբուս տվեք:

Փառք աստծո, ինձ անծանոթ մեկը ճիշտ հասկացավ: Լենինականի օդանավակայանում ինձ սպասում էր «Իկարուսը»:

Մի կերպ հասանք նախկին ունիվերսամին: Նրա տեղը բետոնի, աղակու, ծռմռված մետաղի մի սար էր:

Հենց դուրս եկանք հրապարակ, մեզ շրջապատեցին մարդիկ: Թվում էր, որ հարյուրավոր էին՝ հեկեկացող, բղավող, վշտահար: Ըստ երեւույթին, ինձ ճանաչեցին: Գրեթե հարձակվելով մեզ վրա, մարդիկ գոչում էին.

– Դուք մտածի՞ր եք որեւէ բան անել: Ու՞ր են ուղղաթիռները, վերամբարձիչները:

Իմ չորս պահապան տղաները փորձեցին պատսպարել ինձ:

– Հանգիստ, տղաներ, պետք չէ ինձ ինչ-որ մեկից փրկել: Ես ինքս...,- գոռաձայն ասացի ես:

Շարժվեցի դեպի մարդիկ, փորձելով հաղթահարել բազմաձայնությունը, բղավեցի. «Տեխնիկան այստեղ է գալիս: Ավտոամբարձիչները, բուլդոզերները, քարշիչները...»:

Այդ պահին դրսից եկած ինչ-որ կինոօպերատոր ուղղեց կինոխցիկը եւ սկսեց նկարահանել այս «պատմական» պահը:

– Արիկաներ,- բղավեցին ամբոխից: – Նրանք թքած ունեն մեզ վրա: Եկել են այստեղ կինո նկարելու համար...

Քաղաքով շրջելը սարսափելի էր եւ ցավալի: Փլատակների տակից լսվում էին Լենինականի ողջ-

ողջ քաղված բնակիչների ձայները: Նրանց հարազատները, դեմքի բերմամբ տնից, հիմնարկից, խանութից դուրս գալով, արյունոտ, քրքրված ձեռքերով անհիմաստ փորձում էին հասնել նրանց, բղավելով նետվում էին մեզ վրա կենսխնդրանք-կեսպահանջիքով.

«Դե, օգնեցեք»... Անտանելի է, երբ անօգնական ու թույլ ես: Որքան ես քեզ ասում անկարողության համար այսօր, երբ նույնիսկ գիտես, որ վաղը ուժը կլինի: Ի՞նչ դատարկ իշխանություն, երբ նա չի կարող նույն պահին փորձանքից մի կերպ պատսպարել...

Սակայն համոզված եմ, որ սին արդեն գրել եմ Չեռնոբիլի վերաբերյալ գլխում եւ կրկնում եմ նաեւ այստեղ: Մեր Գլխավորը նախընտրում էր պաշտոնական ցավակցությունների լրագրային եւ հեռուստատեսային ոճը: Դրանք չափազանց մեծ քաղաքական ուժ չեն պահանջում:

Նա Հայաստան ժամանեց 10-ի առավոտյան: Դա շաբաթ օր էր: Ժամանեց կնոջ հետ, որը միշտ եւ ամենուրեք ուղեկցում էր նրան, իսկ մի օր առաջ հեռաձայնեց Մոսկվայից եւ հետաքրքրվեց՝ որտեղ է ավելի լավ թռչել:

– Թռեք ուղիղ Լենինական: Մենք Ձեզ այնտեղ կդիմավորենք,-

հենց վարչապետի իշխանությունն է իրական իշխանություն: Մենք պիտի եւ կարող ենք հասնել օգնության: Ես ֆայլում էի ավերված Լենինականով, լսում եւ չէի լսում ինչ-որ մարդկանց ձայներ, կարեւոր եւ ոչ կարեւոր այդ պահին, ֆայլում էի եւ արտասվում՝ չամաչելով սեփական արցունքներից: Որտեղ էր այն ժամանակ ճոռոմախոս Սոբչակը, որը մի քիչ ուշ ինձ կանվանի «լացող բոլշեւիկ»:

– Դեկտեմբերի 8-ի երեկոյան Նյու Յորքից հեռաձայնեց Գորբաչովը: Որքան կարողացա, պատմեցի տեսածիս մասին, հայտնեցի, որ որոշել եմ մնալ Հայաստանում, մինչեւ կարգավորվեն մարդկանց փրկության աշխատանքները: Այն ժամանակ Գորբաչովն այնքան էլ չէր խորհրդակցում ինձ հետ, չէր ընդունում իմ խորհուրդներից շատերը եւ ուստի դրանց չէր սպասում, իսկ հիմա հարցրեց.

– Ի՞նչ ես կարծում, գնա՞մ Կուբա եւ Անգլիա, թե համենայն դեպս վերադառնամ:

Երկար չմտածելով, պատասխանեցի.

– Վերադարձեք: Եւ որքան հնարավոր է, շուտ: Ձեզ անհրաժեշտ է գալ այստեղ, Հայաստան:

Ճիշտ ասած, իմ խորհուրդը նրան պետք էր զուտ ձեւի համար: Հավանաբար նա ինքն էլ էր հասկանում, որ այս դժվարին օրերին ղեկավարը իրավունք չունի երկրից դուրս մնալու: Նույն օրը Գորբաչովը պաշտոնապես ընդհատեց իր այցը: Դեկտեմբերի 9-ի առավոտյան ինքնաթիռից հնչեց նրա հեռախոսազանգը: Այսօր մտածում եմ՝ կարո՞ղ էր Հայաստան գալ, շրջանցելով Մոսկվան: Եւ այն ժամանակ, եւ այսօր կարծիքս չեմ փոխել. ոչ միայն կարող էր՝ պետք է գար: Նորից հիշում եմ Մարգրեթ Թետչերին, որի իմաստության եւ արիության առջեւ խոնարհվում եմ: Ընդատելով հասուկ հրավերի, նա միշտ սլանում էր դեպի ուզածդ փորձանքի վայրը, երբ այն պատահում էր իր հայրենակիցների հետ: Իսկ մեր Գլխավորը երբեք չէր շտապում դեպի իր հոչակի համար վտանգավոր վայրերը: Ես այդ մա-

պատասխանեցի ես:

Մեր խոսակցությունից մի քանի րոպե անց զանգահարեց այժմ օգոստոսյան խռովության տխրահռչակ գեներալ Պլեխանովը, ՊԱԿ-ի պահպանման 9-րդ վարչության պետը եւ հարցրեց.

– Նիկոլայ Իվանովիչ, ինչպիսի՞ն է Լենինականի օդանավակայանի թռիչքային ուղին: Նանր ինքնաթիռ կպահի՞:

Կպահի,- զարմացած հաստատեցի ես: – Իսկ դուք, ի՞նչ է, տանկե՞ր եք բերում ձեզ հետ:

– Ինչու՞ տանկեր,- կասակը չընդունեց Պլեխանովը: Միխայիլ Սերգեեւիչի եւ նրա ուղեկցող մարդկանց համար «ԶԻԼ»-եր:

Ես այստեղ, զղջում եմ, պայթեցի.

– Ի՞նչ «ԶԻԼ»: Հիմարություն եք դուրս տալիս: Այստեղ աղետ է, վշտի ծով, իսկ դուք... Մտածե՞լ եք, թե մարդիկ ի՞նչ կասեն: Ո՛չ, Գորբաչովը ինձ հետ կլինի, «Իկարուսում»: Ուղեկցողները եւ հետը:

Պարզ է,- հակիրճ պատասխանեց Պլեխանովը: Սակայն արտաքուս մեղմապատ ՊԱԿ-ային ջոջերը, արտաքուստ համաձայնելով ինձ հետ, վարվում էին իրենց ուզածով:

Հաջորդ օրը Երեւան ժամանեց շեղ «ԶԻԼ»-ով ինքնաթիռը: Իհարկե, Գորբաչովն իր կնոջ հետ չնստածեցին նրանով երբեւէկել եւ շրջում էին իմ ավտոբուսով, երբեմն դուրս գալով եւ զրուցելով մարդկանց հետ Լենինականում եւ Սպիտակում: Իսկ «ԶԻԼ»-ը, երբ չեմ սխալվում, այդպես էլ մնաց Հայաստանում: Որպես հիշատակ ՊԱԿ-ի պանծալի գեներալի մասին:

Ես հանդիպել եմ Երեւան ժամանած ամերիկացի Արմանդ Համերի հետ, Ֆրանսիայից, Ավստրիայից, Իտալիայից, Ամերիկայից ժամանած փրկարարների հետ, աշխարհով մեկ հանրահայտ արի եւ փխրուն կնոջ՝ մայր Թերեզայի հետ: Զրույցից հետո ես խոնարհվեցի նրա առջեւ, եւ նա խաչակնքեց ու օրհնեց ինձ: Մինչեւ այժմ հպարտանում եմ այդ օրհնությամբ, հպարտանում եմ նաեւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Վազգեն Ա-ի օրհնությամբ, որն այն դժվարին օրերին նույնպես հանդիպեց ինձ հետ եւ զրուցեց Հայաստանի հողի վրա: Հիշում եմ այն օրերի նրա խոսքերը, ուղղված ժողովրդին:

Ես երբեք չեմ կարծել, թե ինտերնացիոնալիզմը վերացական հասկացություն է, որ հորինել է Լենինը: Դա կենդանի, շնչող, հզոր մի բան է: Ողջ աշխարհի մարդիկ՝ անկախ տարիքից, սեռից, մաշկի գույնից, բարեկեցությունից, ինչ-որ մի բանով, թեկուզ ամենաչնչինով, ցանկանում էին օգնել հայ ժողովրդին:

Երբ վերադարձա Մոսկվա, հնգամյա թոռնիկս հպարտությամբ ասաց.

– Պապիկ, ես քեզ տեսա հեռուստացույցով, լսեցի, ամեն ինչ տեսա: Իսկ հետո խնայատուփս կոտրեցի եւ փողերս ուղարկեցի Հայաստան... ■

Յունանիտար Տեխնոլոգիաների ՅայՅամակարգիչ կենտրոնը

ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ է **PC VOX**
Աստղ-Լստղ սարք
IBM AT եւ համատեղելի համակարգիչների համար

Նախատեսված է.
համակարգիչով ձայնի գրանցման, վերարտադրման, անալիզի եւ սինթեզի համար:

Կիրառվում է.
ուսուցողական, տեղեկատվական, տեղեկատու, խաղային եւ այլ ծրագրերում ու համակարգերում:

Ապահովում է.
ձայնի բարձր որակ եւ հզորություն,
ձայնի միաժամանակյա գրանցում եւ վերարտադրում,
համակարգչի հիշողությունից ավելի մեծ ձայնային ֆայլերի եւ տվյալների անընդմեջ գրանցում եւ վերարտադրում:

Տեխնիկական տվյալներ.

մուտքի սարքեր	*- խոսափող եւ ձայնագրիչ*
գրանցման հաճախություն	*- 10/20 KHz (ծրագրավորվող է)*
ձայնի քվանտացում	*- 8 Bit*
ձայնի կարգավորիչ	*- 8 մակարդակ (ծրագրավորվող է)*
ելքի հզորություն	*- 2.0W 8 Ohm բեռի դեպքում*

Ծրագրային ապահովում.
համակարգի VOX սարքի սարքավար ծրագիր SYS եւ COM տիպի,
TURBO PASCAL 6.0 համակարգով PC VOX սարքը ծրագրավորելու մասնագիտացված գրադարանը ծրագրերի տեքստերով,
PC VOX սարքի ծրագրավորման օրինակներ,
ցուցադրական ծրագրեր եւ ձայների ֆայլեր,
փաստաթղթերի փաթեթի ֆայլեր:

Առավելությունը համանման սարքերից.
հիշողությանը ուղղակի դիմելու երկու բուֆերների ինքնաշխատ փոխանջատում սարքի մակարդակով, որը թույլ է տալիս անընդմեջ վերարտադրել կամ գրանցել ձայնը այլ ծրագրերի եւ արտաքին սարքերի աշխատանքի ընթացքում (սալի, պատասխանի, տվիչի եւ այլն):

Տրամադրվող հավաքածուն.
PC VOX սարքի հարթակ IBM AT համակարգչի ստանդարտով, խոսափող, բարձրախոս, ծրագրային երկու սկավառակ եւ նկարագրություն:

Գները.

1 հավաքածուի համար	*- 15000 ռուբլի,*
II-ից 100 հատ	*- 12000 ռուբլի ամեն հատին,*
101 եւ ավել	*- 10000 ռուբլի ամեն հատին:*

Դիմել.
375002 Երեւան, Վաղարշապատի Արմա 26, ՀայՀամակարգիչ կենտրոն
Հեռախոս 53-4860, 53-8173

digitised by A.R.A.R.@

Քրդական պետություն. հերթական փորձ

Պարսից ծոցի պատերազմը քրդերին ինքնորոշման դրդեց: Իրանի եւ Թուրքիայի միջեւ ընկած լեռնային շրջանում ծնվեց քրդական պետությունը, անվստահ քայլեր արվեցին պետականության ստեղծման ճանապարհին:

Այս տարվա սկզբից պատերազմի մոխրից արդեն երրորդ անգամն է վերածնվում երիտասարդ քրդական պետությունը: Շնորհիվ ԱՄՆ-ի ռազմական միջամտության, Պարսից ծոցում պատերազմի ավարտին Հյուսիսային Իրաքում 4 միլիոնանոց քուրդ բնակչությունը հնարավորություն ստացավ կազմավորել սեփական կառավարություն, դրանով իսկ կրկնել 1920 եւ 1946 թվականներին իր նախորդների կատարած կարճատեւ փորձը: Պետական ինքնորոշման երկու փորձերն էլ (մեկը՝ Իրաքում, մյուսը՝ Իրանում) ճնշվեցին երկու ամիսների ընթացքում: Այժմյան ձեռնարկումը նույնպես ունի հակառակորդներ, որոնցից գլխավորը Սադդամ Հուսեյնն է, չհաշված քրդական շարժման ներքին հակասությունները:

Եվ ահա Հյուսիսային Իրաքում իրականում գոյություն ունի մի կազմավորում, որը կոչվում է Քրդստան: Մայիսին ընտրվեց օրենսդրական իշխանություն, հունիսի չորսին այն երդում տվեց: Մայրաքաղաքը դարձավ Էրբիլը: Նոր կառավարությունը ղեկավարում է ոստիկանությունը եւ դպրոցական վարչությունը, զբաղվում է տուրքերի գանձումով, կազմակերպում փողոցների մաքրումը, փոստի առաքումը եւ բանակի հսկողությունը: Սահմանադրական իշխանության մարմինները եւ վարչապետի նստավայրը տեղավորված են մի վեցհարկանի, իտալական մարմարով եւ կարմիր փայտով շքեղ զարդարված շենքում, որում երբեմն իր նիստերն է գումարում Բաղդադից կախյալ Քրդստանի մարիոնետային Ազգային ժողովը: *«Երբ մեզ հաջողվի դրսից ստանալ ֆինանսական օգնություն եւ ձեռք բերել պետությունը ղեկավարելու փորձ, ապա մենք արդեն 5 տարի հետո կարող ենք անցնել ինքնաապահովման*, հայտարարեց Քրդստանի վարչապետ Ֆուադ Մասումը: *Հակառակ դեպքում մեզ կործանում է աղքատում»:*

1991 թվականի մարտին ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ դաշնակիցները զինված ուժեր ուղարկեցին Իրաք, նպատակ ունենալով երկրի հյուսիսում քրդերի համար ստեղծել անվտանգության գոտի, այն բանից հետո, երբ Սադդամ Հուսեյնը հրամայեց ճնշել Պարսից ծոցում իրաքյան բանակի պարտությունից ոգեւորված քրդերի ապստամբությունները:

Քրդերը փորձում են պահպանել իրենց փխրուն անկախությունը անվտանգության գոտու սահմաններում, այն ժամանակ, երբ Բաղդադը ձգտում է այն ճնշել: Գոտուց այն կողմ, որի սահմանը անցնում է մոտավորապես 36-րդ զուգահեռականով, մշտապես հերթապահում են Թուրքիայում խարսխված դաշնակիցների ինքնաթիռները, ինչպես նաեւ վերգետնյա դիտորդները, որոնք տեղադրված են Զախոյում՝ թուրքական սահմանից դեպի հարավ:

Սադդամ Հուսեյնը քրդերի վրա ճնշում է գործադրում, նրանց նոր կառավարությունը համարելով «անօրինական», իսկ նրա 15 նախարարներին՝ «ելուզակներ»: Քրդական եւ իրաքյան զորքերը տեղավորված են 180 մղոնանոց սահմանի երկայնքով: Բաղդադը իրականացրեց մի՛ շարք հարձակումներ դեպի Քրդստանի տարածքը, որոնք հիմնականում տեղի ունեցան մարտ ամսին: Իրաքի կողմից կիրառվող տակտիկայի էությունն այն է, որ քրդական դիրքերը ենթարկեն հրետանային կրակի, իսկ հետո 100-հազարանոց հեռարշավային կորպուսը օգտագործեն չսահմանված սահմանը անցնելու համար:

Հուսեյնի կառավարությունը դադարեցրել է դեպի հյուսիս ուղարկել վառելանյութ եւ սննդամթերք, նույնիսկ բժշկական պատվաստանյութ, որը երեխաների համար է եւ ՄԱԿ-ի կողմից հատուկ ուղարկվել է Քրդստանի համար:

Մի տարի առաջ վրաններում ապրած մարդիկ վերակառուցեցին գրեթե 4 հազար գյուղերի կեսը, որոնք ավերված էին իրաքցիների կողմից վերջին երկու տասնամյակներում: Դեռ վերջերս Բաղդադի կողմից արգելված քրդական երգերը հնչում են ձայներիզներ վաճառող փոքրիկ խանութներում: Գովազդային ցուցատախտակների վրա զետեղված Սադդամ Հուսեյնի պատկերները փոխարինված են զոհված ազատամարտիկների դիմանկարներով:

Իրաքի դիտակետի փոխարեն վերահսկող անցագրային կետերում ծածանվում են քրդական երկու հիմնական զինված շարժումների դեղնա-կանաչավուն դրոշները: Իրաքի հատկանիշներն են մնում դրամաթղթերը եւ փոստային դրոշմանիշները:

105 անդամից բաղկացած օրենսդրական իշխանության մարմինը հսկվում է պառլամենտական երկու հիմնական խմբավորումների՝ Քրդստանի հայրենասիրական միության եւ Քրդստանի ժողովրդավարական կուսակցության կողմից, որոնցից յուրաքանչյուրին պատկանում է 50-ական տեղ: Մնացած 5 տեղերը հատկացվել են Սիրիայի քրիստոնյա՝ համայնքի քրդերին:

Քրդերի ներկայիս հաջողությունը ոչ մի ձեւով երաշխավորված չէ ձախողումից: Պետականություն ստեղծելու ճանապարհին անվստահ քայլերը կարող են վերածվել քաոսի եւ հասցնել անկախության կորստի: Իրավիճակը ավելի է բարդանում նրանով, որ մեկ ամիս առաջ ստեղծված կառավարությունը մինչեւ հիմա գտնվում է անորոշության մեջ: *«Ես չունեմ ոչ ռոճիկ, ոչ բյուջե, ոչ գրասենյակ, ոչ ավտոմեքենա, ոչ հեռախոս»*, ասաց մարդասիրական օգնության եւ համագործակցության հարցերի պատասխանատու Մոհամմեդ Թոֆիկը: Ինքնուրույն գործող՝ տեղական դաշտային հրամանատարները հսկում են գյուղական շրջանների մեծամասնությունը, վերահսկող անցագրային կետերում գանձում մաքսատուրքերը, բռնագրավում են ավտոմեքենաներ, որոնք ենթադրվում է վաճառել Իրանին:

Չնայած սպառնացող պատերազմին, քրդերը դեռ դիմանում են: Քրտինքի մեջ կորած, տարրական դպրոցի ուսուցիչ Ֆարուկ Ղաֆուրը մուրճը ձեռքին նորոգում է պարզունակ վառարանը: *«Հնարավոր է, որ մեր ապագան էլ է մռայլ*, ասում է նա: *Բոլորը մեր դեմ են: Սակայն, եթե ինձ առաջարկեն ընտրություն կատարել Բաղդադի եւ սովի միջեւ, ես կնախընտրեմ սովը»:*

Նյու Յորք Թայմզ

Ջորջ Բուշի կախարդական կոշիկները

Համաձայն վաշինգտոնյան ավանդույթների, մայրաքաղաքի մամուլը կանոնավոր կերպով հրապարակում է այն հյուրերի ցուցակները, որոնք ճաշի են հրավիրվում Սպիտակ Տուն:

Միացյալ Նահանգների առաջին ընտանիքի աշխարհիկ կյանքով հետաքրքրվող ուշադիր ընթերցողը, գրիչը ձեռքին ուսումնասիրելով այդ ցուցակները, չի կարող ուշադրություն չդարձնել այն բանի վրա, որ հյուրերի ցուցակում հաճախ նկատվում է Ռոֆի Քերոլի անունը:

Ո՞վ է Ռոֆի Քերոլը: Ո՛չ կոնգրեսականների, ո՛չ բիզնեսի նավապետների, ո՛չ մշակույթի գործիչների թվում դուք այդ անվանը չեք հանդիպի: Գլուխ չցավեցնելու նպատակով ասենք, որ Ռոֆի Քերոլը կոշկակար է: Իհարկե, սովորական կոշկակար չէ, այլ վարպետ կոշկակար: Ծագումով տեխասցի՝ Քերոլը՝ երկարաճիտ կոշիկներ է կարում հանրապետական ամբողջ վերնախավի համար՝ սկսած նախկին նախագահ Ֆորդից:

Օրերս Քերոլը երկարաճիտ կոշիկներ կարեց նախագահ Ջորջ Բուշի համար հատուկ հանրապետական կուսակցության համագումարում հագնելու, որը տեղի ունեցավ Հյուստոնում, ուր՝ ի դեպ, ծնվել ու աշխատում է Քերոլը: Վարպետի պես, երկարաճիտ կոշիկները նույնպես սովորական չեն: Նրանք պատրաստված են ամերիկյան կոկորդիլոսի՝ ալիգատորի կաշվից, որը ներկված է սեւ գույնով: Կոշիկների վրա գրված է՝ *«Մեր քաղաքի ջահելը»* (նախագահը բնակվել է Տեխասում) եւ փակցված հանրապետական կուսակցության խորհրդանիշը՝ փիղը եւ ազգային կարմիր-սպիտակ երկնագույներով կապված Տեխաս նահանգի ուրվանկարի կտչանը:

Երկարաճիտ այդ արտասովոր կոշիկների արժեքը նույնպես արտասովոր է՝ 4500 դոլլար: Սակայն, Քերոլի խոսքերով, նախագահից նա փող չի վերցնի, այլ թանկարժեք կոշիկները կհանձնի նրան որպես նվեր: Քերոլը զինակից հանրապետական է: Նա գիտի, որ այժմյան նախագահական ընտրություններում հանրապետականների համար տնտեսությունն աքիլլեսյան գարշապար է: Եվ այդ գարշապարը 4500 դոլլար արժողությամբ երկարաճիտ կոշիկներով ծածկելը իր կուսակցության համար արջի ծառայություն կլինի:

Պարզ չէ, խմո՞ղ է արդյոք տեխասցի կոշկակարը, թե ոչ: Սակայն այն, որ նա հաղորդակից է, հաստատ է: Այն հարցին, թե նրանցից ով կհաղթի, Քերոլը վստահորեն պատասխանում է. հանրապետականները:

Տարածքային հարցն ահա այդպես են լուծում

Սուդանի կառավարությունը Եգիպտոսին նոր առաջարկներ ներկայացրեց երկու երկրների միջեւ վիճարկելի Հալայեբ տարածքի հարցի կարգավորման վերաբերյալ, մի քանի օր առաջ հաղորդեց Մոնտե-Կառլո ռադիոկայանը: Կահիրեի դիվանագիտական աղբյուրները հավաստիացրին, որ Սուդանի առաջարկներում կոչ է արվում շտափույթ նիստ գումարել՝ երկու երկրների միջեւ հարցի հարթեցմամբ զբաղվող երկկողմանի հանձնախումբ ստեղծելու:

Առաջարկներում նշվում է նաեւ, որ եթե միացյալ հանձնախումբը երկու կողմերի փաստաթղթերն ու ակտերն ուսումնասիրելուց հետո չկարողանա համաձայնության եզրեր գտնել, ապա երկու երկրների բարձրաստիճան պատասխանատուների միջեւ կկայացվի նոր հանդիպում՝ հանձնախմբի աշխատանքը խանգարող խոչընդոտների վերացման նպատակով: Իսկ եթե դա նույնպես անհաջողության մատնվի, Սուդանի կառավարությունն առաջարկում է խնդիրը փոխանցել միջազգային ատյաններ, այն պայմանով, որ երկու երկրները համաձայնեն իրավարարության միջոցառումներին, միջազգային իրավաբանական ակտերին եւ երկու կողմերին պարտադրող դատավճռին՝ ապագայում որեւէ տարաձայնության առաջացումից խուսափելու նպատակով:

Իր հերթին, Կահիրեն Սուդանին հայտնեց իր համաձայնությունը՝ եգիպտա-սուդանական հանձնախմբի աշխատանքներն արագ վերսկսելու վերաբերյալ: Միաժամանակ նա մերժեց հետագայում միջազգային երրորդ կողմի միջամտությունը Հալայեբի հարցի լուծմանը, դրա փոխարեն առաջարկելով միջպետական դիվանագիտական շփումների ակտիվացում, մինչեւ նշված խնդրի վերաբերյալ վերջնական համաձայնության հասնելը: ■

Մնաս բարով, Վարշավյան ուխտ

Այսպիսի վերնագրով անգլիական «Գարդիան»-ը տպագրել է մի թղթակցություն, ուր ասվում է. *«Մեծ Բրիտանիայի պաշտպանության նախարար Մալքոմ Ռիֆքինդը, արդարացնելով ռազմական նոր բյուջեի ծախսերը, ընդունեց, որ «սառը պատերազմի» ավարտը նոր հեռանկարներ բացեց «համագործակցության ոգու մշակման» գործում, որը գալիս է փոխարինելու գժտությանը»:* Նա նաեւ նշեց այն վտանգը եւ անորոշությունը, որոնք ուղեկցում են Խ. Միության փլուզմանը, որովհետեւ նրա նախկին տարածքում նորանկախ երկրները դեռեւս ունեն միջուկային մեծ հզորություն: Նախարարը նշեց նաեւ էթնիկական հակամարտությունները, որոնք փորձարկվում են Եվրոպայի արեւելքում, կանգ առավ զանգվածային ոչնչացման զենքի շարունակվող տարածման վրա, ներառյալ բալիստիկ հրթիռները: ՆԱՏՕ-ի կազմի մեջ չմտնող ավելի քան 20 երկրներ այժմ ունեն բալիստիկ հրթիռներ: ■

Նվերներ Սպիտակ տան զոհված պաշտպաններին

Հինգշաբթի օրը Մոսկվայում տեղի ունեցավ Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի շենքի՝ 1991 թ. օգոստոսին զոհված պաշտպանների ընտանիքներին հուշանվերների հանձնման արարողությունը: Ամերիկյան ոչ պաշտոնական «Կա մեծ սեր» կազմակերպությունը Վաշինգտոնի դեսպանատան միջոցով Դմիտրի Կոմարի, Վլադիմիր Ուսովի եւ Իլյա Կրիչեւսկու ընտանիքներին հանձնեցին ԱՄՆ-ի սահմանադրության տեքստը եւ Ամերիկյան ազատության զանգը պատկերող հուշանվերներ:

Մոսկվայում պարգեւատրվել են ռուս եւ ֆրանսիացի տիեզերագնացները

Ֆրանսիացի տիեզերագնաց-հետազոտող Միշել Տոնինին, որը հուլիս-օգոստոս ամիսներին աշխատել է «Միր» տիեզերանավում ռուս գործընկերների հետ համատեղ, հայտարարեց, որ «կայանը գտնվում է շատ լավ վիճակում եւ կարող է եւս մի քանի անձնակազմ ընդունել»: Սեպտեմբերի 10-ին այդ համատեղ թռիչքի մասնակիցներին Կրեմլում պարգեւատրեց Ալեքսանդր Ռուցկոյը: Անձնակազմի հրամանատար Ալեքսանդր Կալերինին շնորհվեց Ռուսաստանի Դաշնության հերոսի կոչում եւ հանձնվեց «Ոսկե աստղ» մեդալ, իսկ Ալեքսանդր Վիկտորենկոն, Միշել Տոնինին եւ նրա փոխարինող Ժան-Պիեռ Էներեն պարգեւատրվեցին «Ժողովուրդների բարեկամության» շքանշանով:

Մոսկվայի դատարանը հետաձգում է Վրաստանի քաղաքացու գործը

Չնայած Վրաստանի Պետխորհրդի բողոքին, սեպտեմբերի 9-ին Մոսկվայի քաղաքային դատարանում սկսվել է Վրաստանի քաղաքացի, «Գրուզռազկոմտորգ» միավորման գլխավոր տնօրեն Ջոնի Ուրուշաձեի դատավարությունը: Նա ձերբակալվել է 1989 թ. եւ մեղադրվում է ծառայողական պարտականությունները չարաշահելու եւ ԽՍՀՄ արտաքին տնտեսական կապերի նախարարության աշխատակցին կաշառելու մեջ: Դատավարությունը տեղի է ունենում դռնփակ: Ինչպես «ԻՖ»-ին հաղորդեց դատապաշտպան Եվգենի Վոլֆը, դատավարությունն ընթանում է իրավաբանական նորմերի ակնհայտ խախտումներով, քանի որ, գործող օրենսդրության համաձայն, ԽՍՀՄ փլուզման եւ «այդ կապակցությամբ իրավիճակի փոփոխման» հետ Ուրուշաձեի նկատմամբ հարուցված գործը պետք է ինքնաբերաբար դադարեցվեր: Դատապաշտպանի խոսքերով, մեղադրյալին մինչեւ հիմա չի ներկայացվել Ռուսաստանին վնաս հասցնելու մեղադրանքը եւ նրան դատում են «ԽՍՀՄ շահերի դեմ իր կատարած հանցագործության համար»: Վրացական կողմը պաշտոնապես հայտարարել է, հաղորդեց Ե. Վոլֆը, որ ոչ մի պահանջ չունի Ջ. Ուրուշաձեից: Նա շարունակում է զբաղեցնել իր պաշտոնը:

PKK-ն գրոհեց Շռնախը

Ըստ Թուրքիայի պաշտոնական լրատվական գործակալությունների, Թուրքիայի PKK-ի զինված մարտիկները հարձակվել են Շռնախ քաղաքի վրա, հրետակոծել եւ հրթիռակոծել են պետական, զինվորական շենքերը: Սակայն Թուրքիայի մարդու իրավունքների կազմակերպությունը սեպտեմբերի 10-ին տեղեկացրեց, որ Շռնախ քաղաքի պետական եւ զինվորական շենքերն ամենեւին չեն վնասվել, բայց բախումների հետեւանքով սպանվել է 26 մարդ, եւ միաժամանակ 20 հազարը գաղթել են քաղաքից:

digitised by A.R.A.R.@

Շիմոն Պերես. «Ֆրանսիան կարող է մեծ դեր խաղալ»

Պաշտօնական այցով Փարիզում գտնվող Իսրայէլի արտգործնախարար Շիմոն Պերեսը հայտարարել է, թէ «Ֆրանսիան կարող է մեծ դեր խաղալ Միջին Արեւելքում խաղաղ կարգավորման գործընթացում եւ ընդհանրապէս այդ տարածքի վերակառուցման գործում»: Այդ առումով, նշել է Պերեսը, իբրեւ օրինակ կարող է ծառայել եվրոպական ընկերակցությունը: Ֆրանսիական դիվանագիտության ղեկավարն իր հերթին նկատել է, որ խիստ կարեւոր է վերահսկողություն հաստատել Իսրայէլի եւ արաբական երկրների սպառազինության վրա: RF1 ռադիոկայանը հաղորդում է, որ առաջիկայում Փարիզում տեղի կունենան փորձագետների հանդիպումներ՝ ուղղված Միջին Արեւելքում տնտեսական ինտեգրացիայի հնարավորությունների բազմակողմանի ուսումնասիրությանը: RF1-ը հաղորդում է նաեւ Պերեսի այն միտքը, թէ «եվրոպական ընկերակցությունը կարող է ղեկավարել արաբա-իսրայէլական բանակցությունները, որոնք այդ դեպքում արդյունավետ ավարտ կունենան»:

Իսրայէլի համարձակ լրագրողները

Ռոյթըր գործակալությունը Երուսաղեմից հաղորդեց, թէ Իսրայէլի Կնեսեթի երկու պատգամավոր որոշել են մասնակցել Լիսաբոնում կազմակերպվելիք լրագրողների համաժողովին՝ նվիրված «Պաղեստինի խնդրին» եւ պաշտպանել պաղեստինյան կողմի շահերը: Այս փաստը հետաքրքիր է այն առումով, որ ցայսօր Իսրայէլում գործող օրենքներն արգելում են անմիջական շփումները Պաղեստինի ազատագրության կազմակերպության հետ, որի անդամ լրագրողներն էլ ներկայացնելու են շարժումը Լիսաբոնում:

Խորվաթների ողջմամբ. Իրանը զենք է տալիս Բոսնիային

«Ազատություն» ռադիոկայանը հաղորդում է, որ Սարաեւոյի մոտակայքում խորվաթները գրավել են իրանական ավիաընկերության մի ինքնաթիռ, ուր կար չորս հազար հրազէն եւ շուրջ մեկ միլիոն փամփուշտ: Զենքը նախատեսված էր Բոսնիայում կռվող մահմեդական ջոկատների համար, եւ սա արձանագրված առաջին փաստն է, երբ մահմեդական երկրները սպառազինության աջակցություն են ցուցաբերում Բոսնիային: Պաշտօնական Թեհրանը հավաստել է Բոսնիային աջակցելու իր մտադրությունը, եթէ խաղաղական բանակցությունները դրական արդյունքի չհանգեն, սակայն մերժել է այն մեղադրանքները, որ արդեն իսկ զաղտնի ձեւով սպառազինություն է մատակարարում Բոսնիա:

Ռաֆսանջանին չինական պարտից ներս

BBC ռադիոկայանը հաղորդում է, որ սեպտեմբերի 10-ին Իրանի նախագահ Ռաֆսանջանին պաշտօնական այցով ժամանել է Պեկին: Չինաստանի պաշտօնական շրջանակները մեծ նշանակություն են տալիս Ռաֆսանջանիի այցելությանը, որի ընթացքում պետք է քննության առնվեն ; ազմակողմանի փոխհամագործակցության, միջուկային ոլորտում համատեղ աշխատանքներ կատարելու եւ Իրանին չինական զենքի վաճառքի հարցերը: Միաժամանակ, չինական մամուլում տեղեկատվություն է տրվել, որ Իրանը առայժմ չի ձեռնարկելու զենքի վաճառքի հարցը:

«Յոգեւոր Յայաստան» համերգաշաբաթ

Տարիներ առաջ բանաստեղծական խոսքին, աւելի ճիշտ՝ ասմունքին, արտասահմանից հյուրախաղերի եկած ղեկավարների ու ջութակահարների նվագին, վոկալ երաժշտության երեկոներին ի մոտո հաղորդվելու համար կարելի էր ամեն օր այցելել Յայֆիլհարմոնիայի փոքր դահլիճ: Յիշելով իմ ուսանողական տարիները՝ կարող եմ վկայել, որ սա մեր՝ արվեստասեր պատանիներիս սիրած այցելավայրերից էր, եթէ ոչ՝ ամենասիրածը: Սակայն վերջին շրջանում քաղաքի բուն սրտում գտնվող եւ Յանրապետության հրապարակին հարող այս հոյակերտ ու ճանդակազարդ՝ շինությունը, որն, ի դեպ, կառուցվել է անցյալ դարում, հայ ազգային մեծ բարերար Ալեքսանդր Մանթաշյանի միջոցներով, երկար ժամանակ չէր ծառայում եւ ոչ մի նպատակի: Յինգ տարի շարունակ այստեղ շարունակվում էին վերանորոգման աշխատանքները: Վերջապէս, անցած տարի այն բացեց իր դռները երաժշտասեր հասարակայնության առջեւ, եւ այս տարի վերակենդանացումից հետո հիշյալ մշակութային օջախի երկրորդ համերգաշրջանն է փաստորեն: Վերջինիս բացումը կկայանա այսօր, արվեստի վարպետների եւ խմբերի մասնակցությամբ:

Ֆիլհարմոնիկ փոքր համերգասրահի տնօրինությունը նախաձեռնել է «Յոգեւոր Յայաստան» երաժշտական շաբաթի անցկացումը: Այսօրվանից սկսած այստեղ մեկ շաբաթ կարելի է ունկնդրել մեր ոգեղեն երգերը, ըմբոշխնել հոգեւոր եւ աշխարհիկ երաժշտություն մեր հանրապետության ճանաչված խմբերի ուժերով, իսկ վերջին օրը՝ ներկա գտնվել հայկական ռոմանսի երեկոյին:

Ինչ վերաբերում է այսօրվա համերգին, ապա անհաս կատարողներից եւ ասմունքողներից զատ ելույթ կունենան «Իկար» կամերային նվագախումբը (գեղարվեստական ղեկավար եւ դիրիժոր՝ Վիկտոր Խաչատրյան) եւ Երեւանի լարային քառյակը:

Ֆիլհարմոնիկ փոքր համերգասրահի ղեկավարությունն այս տարի իր ունկնդիրների համար պատրաստել է անակնկալների շարք, որն առայժմ գաղտնի է պահվում: Ինձ հաջողվեց «կորզել» միայն, որ հաջորդ կիրակի՝ սեպտեմբերի 20-ին, այստեղ հանդես կգա ԱՄՆ-ից ժամանած «Սեւան» պարային խումբը:

ԼԵՎՈՆ ԼԱՑԻԿՅԱՆ

Կանանց երգչախմբի առաջին ձայնասկավառակը եւ այցը Մ. Նահանգներ

«Երեւան» կանանց երգչախումբը, բաղկացած 30 երգչուհիներից, համերգների է հրավիրվել Մ. Նահանգներ: Առաջիկա հոկտեմբերի 17-ից նոյեմբերի 1-ը երգչախումբը ելույթ կունենա տարբեր քաղաքներում՝ Պրովիդենս, Նյու Յորք, Բոստոն, Պալո Ալտո, Սան Ֆրանցիսկո, Լոս Անջելես, Փասադենա: Խումբը հրավիրվել է Յայկական արվեստների ընկերակցության կողմից, որի դերը Մ. Նահանգներում Յայաստանի հետ մշակութային հարաբերությունների ամրապնդումն է:

Մյուս կողմից, «Ազգ»-ին հայտնի է դարձել, որ վերջերս Մ. Նահանգներում հրապարակվել է «Երեւան» կանանց երգչախմբի առաջին ձայնասկավառակը, խմբավար Արթուր Վերանյանի ղեկավարությամբ: Քեմբրիջում Meg Recordings-ի պատրաստած ձայնասկավառակը թվային եղանակով ձայնագրվել է Երեւանում, ամերիկահայ կոմպոզիտոր Յովհաննես Սալիպյանի կողմից: Երգչախմբի կատարմամբ ձայնագրված են Կոմիտասի, Եկմալյանի, Շնորհալու, Մաշտոցի ստեղծագործությունները, ինչպես նաեւ երիտասարդ կոմպոզիտորներ Դավիթ Յալաջյանի եւ Երվանդ Երկանյանի, շվեդացի Առնի Մելնեսի եւ ռուս Նիկոլայ Սիդելնիկովի ստեղծագործությունները: ■

ՆԱԵԻ ԼՌՋՏՈՒԹՅՈՒՆ

❖ Ցանկանում եմ փոքր հաջողություն, որ նախանձողները քեզ չվնասեն:

❖ *Քաղաքական ծրագիր.* Նախագահ դառնալու համար նախ պետք է լինել, հետո՝ հոգալ սեփական գահը:

❖ *Ձբոսայգում.* Շունը տիրոջը քարշ է տալիս դեպի այն ծառը, որի վրա պետք է միզել:

❖ *Բաց նամակ.* Ծրար եւ նամականիշ խնայելու, ինչպես համբավ ու հոնորար վաստակելու միջոց:

❖ Բարեւ տալիս, առնում են: Յրաժեշտը տալիս են, ինչու՞ չեն առնում:

❖ Իմաստունի ասելության մեջ ավելի շատ սեր կա, քան երեսպաշտի սիրո մեջ:

❖ Չարիքը պետք է ատել ոչ միայն այն պատճառով, որ ցավ է պատճառում, այլ հատկապէս նրա համար, որ վարակիչ է:

Նաեւ՝ ՎԱՐՈՒԺԱՆ ՆԱԼԲԱՆԴՅԱՆ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԱՐԶԱԿԱՆ

Չալուշենկոյին շուտ վերացրին որպեսզի շատ չխոսի

ՖԻԲԱ-ի կենտրոնակայան Մյունխենից պատասխան հեռագիր ստացվեց, որ «Ուրարտու»-ն Բուլղարիա չի մեկնի, քանի որ ըստ ՖԻԲԱ-ի կանոնակարգի, Բուլղարիայի Պլեւեն քաղաքի «Սպարտակ» թիմը մրցմանը չներկայանալու համար հանվել է Կոռաչի գավաթի խաղարկությունից: «Ուրարտու»-ն երկրորդ փուլում հանդես գալու իրավունք ձեռք բերեց:

Կոռաչի գավաթի խաղարկության «Ուրարտու»-«Սպարտակ» հանդիպման երկու մրցավարներից մեկը պետք է լիներ ռումինացի Ռոմեո Ստանչուլեսկուն, որն առաջինը ժամանեց Երեւան:

Միջազգային կարգի մրցավարն անցյալ տարի վարել է նույն մրցաշարի կիսաեզրափակիչ հանդիպումը Իսրայէլի «Մակկաբի» եւ Իտալիայի Վարեզե քաղաքի «Իգնիս» թիմերի միջեւ, իսկ այս տարի՝ մինչեւ 22 տարեկան բասկետբոլիստների Եվրոպայի առաջնության խաղերը:

– Շատ երկրներում այն կարծիքն է, թէ Հայաստանը պատերազմի մեջ է, եւ այստեղ գալը վտանգավոր է:

– Նախ, անկախ իրավիճակից, ես պարտավոր էի գալ: Բացի այդ, տարբեր աղբյուրներից իմացա, որ պատերազմը հիմնականում Ղարաբաղի եւ Ադրբեջանի միջեւ է, իսկ Երեւանում խաղաղություն է տիրում:

– Քանի որ մեր հարցազրույցն սկսեցինք քաղաքական թեմայով, ինչպէ՞ս են Ռումինիայում ընկալում Ղարաբաղյան խնդիրը:

– Հեղափոխությունից հետո մեզ մոտ ամեն լրատվություն ճշմարտացիորեն է մեկնաբանվում, եւ մենք լավ գիտենք, որ Ղարաբաղյան հիմնահարցը մոլդովականին շատ նման է: Այնպես որ, մեր համակրանքը ձեր կողմն է:

– Իսկ Ռումինիայում քաղաքական, սոցիալ-տնտեսական վիճակն ինչպիսի՞ն է:

– Ամեն ինչ դեպի լավն է գնում: Մեզ մոտ սեփականաշնորհումն ավելի ակտիվ է ընթանում, եւ սեփականատերերն էլ ավելի շատ են, քան այստեղ: Ես էլ սեփական խանութ ունեմ: Ընդհանրապէս Ռումինիայում սոցիալ-տնտեսական իրավիճակն անհամեմատ կայուն է, խոստովանեմ, գնալով ավելի կլավանա: Հաջորդ շաբաթ նախագահական ընտրություններն են, եւ եթէ եվրոպական պետություններն ու ԱՄՆ-ը համոզվեն, որ իրավիճակը երկրում կայուն է, նոր պայմանագրեր կստորագրեն, վարկեր կհատկացնեն, կօգնեն:

– Ո՞վ կընտրվի նախագահ:

– Իոն Իլիեսկուն: Ժողովուրդը նրանից գոհ է:

– Նիկոլա Չաուշեսկուն ռումինական սպորտին շատ էր օգնում, ի՞նչ եղավ նրա ճակատագիրը:

–Նիկուն հիմա նստած է Սիբիուի բանտում: Նա այնտեղի նախկին առաջին քարտուղարն էր եւ մարդիկ շատ գոհ էին նրանից: Հեղափոխության ժամանակ ժողովրդի դեմ նա ոչ մի հրաման չի տվել: Նիկուի դեմ մեղադրական փաստեր չկան եւ ժողովուրդը պահանջում է ազատել նրան: Հավանաբար այդպես էլ կլինի, սակայն նա լուրջ հիվանդ է, երեւի թէ մեկ տարվա կյանք էլ չունենա: Նիկոլաու Չաուշեսկուի մյուս տղան՝ Վալենտինը, երբեք քաղաքականությամբ չի զբաղվել եւ հիմա աշխատում է ատոմային էներգետիկայի ինստիտուտում, որպես ամբիոնի վարիչ: Աղջիկը՝ Զոե Չաուշեսկուն, նույնպես ազատ է եւ ոչ մի պրոբլեմ չունի:

– Ռումինացիները չե՞ն ափսոսում, որ Նիկոլաու Չաուշեսկուին շուտ վերացրին, չէ՞ որ նրա միջոցով շատ բան կպարզվեր:

– Հենց դրա համար էլ վերացրին, որ չհասցնի շատ խոսել: Բայց դա արեցին բարձր ատյաններում, առանց հաշվի առնելու ժողովրդի կարծիքը:

– Անդրադառնանք բասկետբոլին: Ռումինիայից ի՞նչ թիմ է մասնակցում Կոռաչի գավաթի խաղարկությանը, մանավանդ, որ կարող է «Ուրարտու»-ի մրցակիցը լինել:

– Ռումինիան ներկայացնում է մեր ազգային առաջնության 3-րդ մրցանակակիրը՝ Սիբիու քաղաքի «Բալանց» թիմը, որն անցյալ տարի էլ մասնակցել էր Կոռաչի գավաթի խաղարկությանը եւ դուրս մնացել 1-ին փուլից հետո, բայց, իմ կարծիքով, լավ թիմ է: ■

Ֆիշեր-Սպասկի. 6-րդը՝ ոչ ոքի

Ֆիշերի սաղանդի ջերմեռանդ երկրպագուները խորը հիասթափություն են ապրում: 5-րդ պարտիայում շախմատային հանճարը այնպիսի աններելի սխալներ է թույլ տվել, որ ոմանք (մասնավորապէս՝ գրոսմայստեր Ալեքսեյ Սուետինը) անմիջապէս եզրահանգումներ են անում, թէ բացառված չէ Ֆիշերի ջախջախիչ հաշվով պարտությունը: 6-րդ պարտիան, որտեղ սպիտակներով խաղում էր Սպասկին, 7 ժամյա համառ պայքարից հետո, այնուամենայնիվ, ավարտվեց ոչ ոքի: Յաշիվը նույնն է՝ 2:1 հօգուտ Սպասկու: Այսօր նախատեսվում է 7-րդ պարտիան: Սպիտակներով խաղալու է Ֆիշերը:

Ֆիշեր-Սպասկի. 5-րդ պարտիա
Իսպանական պարտիա

1. e4 e5 2. ձf3 ձc6 3. փb5 a6 4. փa4 ձf6 5. 0-0 փe7 6. նe1 b5 7. փb3 d6 8. c3 0-0 9. h3 ձb8 10. d4 ձbd7 11. ձbd2 փb7 12. փc2 նe8 13. ձf1 փf8 14. ձg3 g6 15. փg5 h6 16. փd2 ed 17. ձd c5 18. d5 ձb6 19. փa5 ձfd7 20. b3 փg7 21. նc1 թf6 22. նb1 b4 23. ձe2 թe7 24. a3 ba 25. փc3 f5 26. փ:g7 թ:g7 27. ձf4 fe 28. ձh4 g5 29. ձe6 թf6 30. թg4 ձ:d5 31. ձ:g5 hg 32. թ:d7 ձb4 33. թ:b7 ձ:c2 34. ն:e4 a2 35. նf1 ձb4 36. նg4 թa1 37. ն:a1 թ:a1+ 38. Աh2 թg7 39. թf3 թe5+ 40. g3 նf8 41. թg2 թf6 42. f4 նa7 43. ն:g5+ նg7 44. նh5 թe6 45. g4 ն:f4, սպիտակները հանձնվեցին:

Նման մակարդակի մենամարտերում

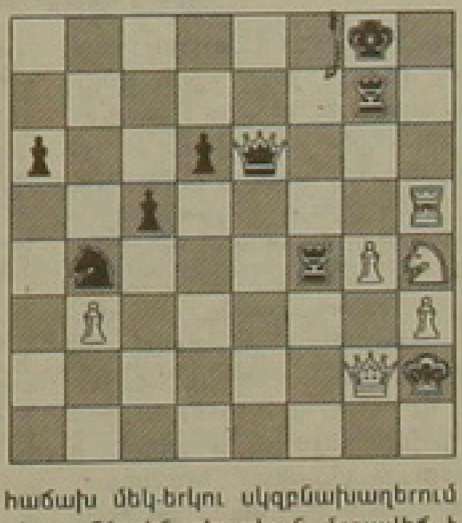

հաճախ մեկ-երկու սկզբնախաղերում սկզբունքային տեսական մրցավեճ է ծավալվում: Սան Ստեֆանոյի մրցախաղում այսպիսի պայքար է ընթանում իսպանական պարտիայի դասական տարբերակներից մեկի շուրջը:

Յինգերորդ պարտիայում գրոսմայստերները կրկնեցին առաջինում եւ երրորդում հանդիպած շարունակությունը: Միայն 18-րդ քայլում Ֆիշերը շեղվեց տրորված արահետից: Ամերիկյան շախմատիստը գործում էր, թվում է, համարձակ (դրա վկայությունը նրա մի շարք զոհաբերություններն են), բայց միաժամանակ ակնհայտ է, որ խաղի թելը նա կորցրել է: Պայքարի վերջին մասում Ֆիշերի հուսահատ եւ անօգուտ դիմադրությունը տխուր տպավորություն է թողնում...

ԳԱԳԻԿ ՅՈՎՅԱՆՆԻՍՅԱՆ

Սկսվեցին եւրոպական մրցաշարերը

Չեմպիոնների գավաթի խաղարկությունում ԲԿՄԱ-ն (Ռուսաստան) սեփական հարկի տակ ընդամենը մեկ միավորի տարբերությամբ (95-94) հաղթեց Յոլանդիայի չեմպիոն «Կամասոռե» թիմին: Թբիլիսիի «Ամիրանի»-ն Կոռաչի գավաթի խաղարկությունում, որտեղ ընդգրկված է նաեւ Երեւանի «Ուրարտու»-ն, Ստամբուլում 78:108 հաշվով զիջեց Թուրքիայի «Ֆեներբախչա» թիմին: ■

«Կանազ»-«Նաիրի» հանդիպումով սկսվեց Յայաստանի ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի առաջին առաջնության եզրափակիչ փուլի 1-12-րդ տեղերը վիճարկող թիմերի 3-րդ տուրը:

Այսօր կմրցեն.

«Շիրակ»-«Սյունիք»
«Կոտայք»-«Արարատ»
«Վան»-ՅՄԸՄ
«Զվարթնոց»-ՅՄՄ-ՖԻՄԱ
«Կիլիկիա»-«Բանանց»:

Յանդիպումները կսկսվեն ժ. 17-ին:

Մինասյանն ամրապնդում է իր դիրքերը

ՀՀ առաջնություն. 3-րդ տուր

Բալայան-Խաչիյան՝ 0:1
Համբարձումյան-Պետրոսյան՝ 1:0
Ստամբոլյան-Մինասյան՝ 0:1
Դանիելյան-Մնացականյան՝ 0,5:0,5

Եղիազարյան-Նալբանդյան հանդիպումը հետաձգվեց, իսկ Անաստասյան-Քալանթարյան պարտիան չկայացավ:

Գրոսմայստեր Մինասյանը նավակային վերջնախաղում, գրեթե հավասար դիրքում, նրբորեն առավելության հասավ Ստամբոլյանի նկատմամբ եւ 3 հնարավորից վաստակելով նույնքան միավոր՝ էլ ավելի ամրապնդեց առաջատարի իր դիրքերը: Մյուս գրոսմայստերը՝ Արշակ Պետրոսյանը, որը տարբեր մրցաշարերում վերջին 34 հանդիպումներում ոչ մի պարտություն չէր կրել, այս անգամ վրիպում թույլ տվեց եւ զիջեց Հայաստանի նախկին չեմպիոն, վարպետ Արմեն Համբարձումյանին: 2 միավորով 2-րդ տեղում է միջազգային վարպետ Էդուարդ Մնացականյանը: ■

Բաժինը վարում է
ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

«Հայաստան» հիմնադրամին պետք է 240 մլրդ. ռուբլի

Այս մասին երեկ հայտարարեց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործադիր տնօրեն Մանուել Պետրոսյանը: Նա նշեց, որ նախագահի հրամանագրով այս տարվա մարտին ստեղծված հիմնադրամը ցարդ հավաքել է 10 մլն-ից ավելի ռուբլի, 10 մլն դոլար եւ 10 մլն ռուբլու արժողության տարբեր արժեքներ:

Հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհուրդը, որի կազմում են կառավարության անդամներ, Վազգեն Ա եւ Գարեգին Բ կաթողիկոսները, սփյուռքահայ ավանդական կուսակցությունների ու կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, արդեն հաստատել է հիմնադրամի ծրագիրը, ըստ որի միջոցները պիտի ծախսվեն Իրանի հետ կամրջի կառուցման, շրջակա ճանապարհների ու երկաթուղու, աղետի գոտու վերականգնման, Արցախի ճանապարհների եւ արտադրական ձեռնարկությունների, փախստականների, Հայաստանի դեսպանատների ֆինանսավորման (որանց տարեկան պահպանումը պահանջում է 1 մլն դոլար), մշակույթի, գիտության եւ կրթության ասպարեզում բարեփոխումների եւ Ձմեռ-93 ծրագրի վրա:

Հիմնադրամին նվիրատվությունները փոխանցվում են միայն բանկային համակարգի միջոցով: Որպեսզի հասարակությունը տեղյակ լինի եւ մուծված գումարներին, եւ ծախսերին, մեկ ամիս հետո կհրատարակվի հիմնադրամի հանդեսը, ուր հաշվետվության ձեւով կներկայացվեն մինչեւ այժմ կատարված գործերը: Թե որ ծրագրերն սկզբից եւեթ կստանան հիմնադրամի աջակցությունը՝ կորոշի հոկտեմբերի 29-30-ը կայանալիք հոգաբարձուների խորհրդի հերթական նիստը:

Իսկ մինչ այդ, հիմնադրամի գործադիր տնօրենը դիմում է մամուլի ներկայացուցիչներին ու մեր ժողովրդին, որպեսզի այս տնտեսական ճգնաժամի պայմաններում, անտեսելով անձնական դժվարությունները, սատար կանգնենք հիմնադրամին եւ մեր փոքրիկ աջակցությամբ նպաստենք հավաքվող գումարի աճին:

Ա. Հ.

Արեւմտյան Վրաստանում կրկին կամուրջ է պայթեցվել

Վրաստանի ՆԳՆ հաղորդագրության համաձայն, սեպտեմբերի լույս 11-ի գիշերը անհայտ անձինք պայթեցրել են Սենակի քաղաքի մոտ գտնվող 40 մետրանոց երկաթուղային կամուրջը: Արդյունքում խափանվել է Վրաստանի ներքին շրջանների հաղորդակցությունը Աբխազիայի եւ վրացական գլխավոր նավահանգիստ Փոթիի հետ, որտեղից վերջին օրերի ընթացքում հանրապետությունը հացահատիկ էր ստանում:

Վրաստանի ազգային-դեմոկրատական կուսակցության մամուլի կենտրոնում «ԻՖ»-ին հաղորդեցին, որ սեպտեմբերի 10-ի երեկոյան Զուգդիդի քաղաքում մի խումբ զինված մարդիկ, ըստ երեւույթին նախկին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի կողմնակիցները, հարձակվել են կուսակցության ղեկավար կեսի վրա, որտեղ այդ պահին տեղի էր ունենում քաղաքական կուսակցությունների շրջանային բաժանմունքների ժողովը: Հարձակվողները հափշտակել եւ անհայտ ուղղությամբ տարել են ազգային-դեմոկրատական կուսակցության 10 անդամների: ■

Ռ. Միրզախանյանի տեսակցությունները ԱՄՆ-ում

Շարունակվում է Հայաստանի ռամկավար ազատական կուսակցության Համապետական վարչության նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանի այցը Մ. Նահանգներ:

Սեպտեմբերի 8-ին Ռ. Միրզախանյանը Նյու Յորքում այցելեց Հայաստանյայց եկեղեցու Արեւելյան թեմի առաջնորդարան, տեսակցություն ունեցավ առաջնորդ հայր՝ Խաժակ եպս. Պարսամյանի հետ: Հանդիպման ընթացքում արծարծվեց Հայաստանում ստեղծված տնտեսական-քաղաքական իրավիճակը, քննության առնվեցին ազգային, եկեղեցական հարցեր: Այնուհետեւ Սրբազան հոր ուղեկցությամբ Ռ. Միրզախանյանը ծանոթացավ առաջնորդարանի տարբեր բաժանմունքներին, կրթական կրոնական գործունեությանը, անձնակազմին:

Նույն օրը ՀՌԱԿ ատենապետը քաղաքավարական այց տվեց ՄԱԿ-ում եւ Մ. Նահանգներում Հայաստանի դեսպան Ալեքսանդր Արզումանյանին: Հաջորդ օրը Ռ. Միրզախանյանը ժամանեց Բոստոն, ուր նույն օրը ՌԱԿ-ի պատասխանատուների ուղեկցությամբ հանդիպում ունեցավ Մասաչուսեթսի խորհրդարանի նախագահ Չարլզ Լեհարթիի եւ պատգամավոր Ռոբըն Թըմըրնի հետ: ■

Պրիդնեստրովիեի կարգավորումը դրական է ընթանում

Սեպտեմբերի 10-ին Քիշնեւում Մոլդովայի նախագահ Միրչա Սնեգուրի հետ հանդիպման ժամանակ ԵԱՀԽ նախագահի ներկայացուցիչ, Ստոկհոլմի աշխարհի խնդիրների հետազոտման միջազգային ինստիտուտի տնօրեն Ադամ Դանիել Ռոտֆելդը դրականորեն է գնահատել Պրիդնեստրովիեի հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացը: Ընդ որում, նա նշել է Ռուսաստանի կարեւոր դերը Մոլդովայի տարածքային ամբողջականության պահպանման գործում:

Հանդիպման ավարտից հետո պրն. Ռոտֆելդը հայտարարել է, որ *«երբ նախագահ Սնեգուրը որպես դիտորդ ի վիճակի լինի փոխըմբռնման հասցնել հակամարտ կողմերին, ապա նրա դերը հակամարտության լուծման գործում չափազանց դրական կլինի»*: ■

«Էնդրյու» պտտահողմը ավերեց ԱՄՆ-ի հարավ-արեւմտյան ծովափը

Ամփոփվում են նախորդ շաբաթ Մ. Նահանգների հարավ-արեւմտյան ծովափնյա շրջաններին հարված «Էնդրյու» պտտահողմի պատճառած ավերածությունների արդյունքները: Հատկապես Լուիզիանայի եւ Ֆլորիդայի (Մայամի) շրջաններում ու Բահամյան կղզիներում ժամում 164 մղոն արագությամբ պտտահողմը պատճառել է 20 միլիարդ դոլարի վնաս: 28 հոգի զոհվել են: Լուիզիանայում սպանվել է մեկ հոգի, 44 հազար մարդ մնացել է անտուն, վնասվել է 300 հազար բնակարան եւ ձեռնարկություն: Բահամյան կղզիներում կա 4, իսկ Ֆլորիդայում՝ 22 սպանված, 63 հազար ավերված տուն, 3 միլիոն բնակարան եւ ձեռնարկություն մնացել է առանց էլեկտրական հոսանքի: Պտտահողմը, որին ամերիկյան մամուլը կոչել է Մեծ հարված, սկսվել էր Աֆրիկայի արեւմտյան շրջաններից: ■

Իրանը թուրքական օդանավերին վայրէջք չի պարտադրել

Իրանի արտգործնախարարությունը հերքեց թուրքական երկու ռազմական օդանավերի հարկադիր վայրէջքը Իրանի ռեակտիվ ինքնաթիռների կողմից, երեկ հայտնեց «Ամերիկայի ձայն» ռադիոկայանի պարսկական ծրագիրը:

«Ջոմհուրիյե Էսլամի» լրատվական գործակալությունը, չհայտնելով արտգործնախարարության պաշտոնյայի անունը, հաղորդեց, որ «Աբրար» օրաթերթում տպագրված այդ լուրը բնավ չի համապատասխանում իրականությանը: Սույն հերքումը տեղի ունեցավ այն ժամանակ, երբ երկու երկրների միջեւ լարվածությունն անջատողական քուրդ պարտիզանների գործողությունների պատճառով ավելի ուժեղացավ: Թուրքիան Իրանին մեղադրում է անօրինական PKK-ի անդամներին օգնելու մեջ: Իրանն այդ մեղադրանքը չի ընդունում: Թուրքիայի ներքին գործերի նախարարը սեպտեմբերի 11-ին կժամանի Իրան՝ տարբեր հարցերի, այդ թվում նաեւ քուրդ անջատողականների գործողությունների վերաբերյալ Իրանի պաշտոնյաների հետ բանակցություններ վարելու նպատակով: ■

ԵՐՔԱՂԽՈՐՀՐԴԻ ԳՈՐԾԿՈՄԻ ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՉՅԱ ՂԱՓԼԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Սեպտեմբերի 19-ին 25-րդ Թատերաշրջանի բացում

Նոր ներկայացում

Սեպտեմբեր 19-20

ՎԻԼՅԱՄ ՇԵՔՍՊԻՐ

Հուլիոս Կեսար

(ողբերգություն 2 գործողությամբ)

Թարգմանությունը՝ ԽԱՉԻԿ ԴԱՇՏԵՆՑԻ

Բեմադրության հեղինակ՝ ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ ԱՐՄԵՆ ԽԱՆԴԻԿՅԱՆ

Նկարիչ՝ ԿԱՐԵՆ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

Թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ ԱՐՄԵՆ ԽԱՆԴԻԿՅԱՆ

Տոմսերը վաճառվում են, ընդունվում են կոլեկտիվ հայտեր
տոմսարկղը բաց է ամեն օր ժամը 18-ից 19-ը
Հեռախոս 52-47-23

Ներկայացումների սկիզբը՝ ժամը 18:30-ին

Ստորագրվել է վրաց-աբխազական արձանագրություն

Սեպտեմբերի 10-ին տեղի է ունեցել Աբխազիայի հակամարտության կարգավորման հարցերով զբաղվող վերահսկողության եւ տեսչության հանձնաժողովի նիստը, որի ժամանակ աբխազական եւ վրացական կողմերն ստորագրել են կրակի դադարեցման վերահսկողության համակարգ ստեղծելու եւ ապօրինի զինված կազմավորումները զինաթափելու մասին արձանագրություններ:

Ինչպես «Սնարք»-ի թղթակցին հաղորդեց Վրաստանի փոխվարչապետ Սանդրո Կավսաձեն, կողմերը պարտավորվել են մինչեւ սեպտեմբերի 11-ի ժամը 22-ը 3 կմ-ով հետ քաշել զինված կազմավորումները ճակատային գծից:

Որոշվել է նաեւ ստեղծել արագ ազդեցության խառը խումբ, որի կազմում կլինեն մեկական վրացական եւ ռուսաստանյան գումարտակներ եւ Աբխազիայի ՆԳՆ հատուկ խումբը:

Սուխումում կմնան Վրաստանի ազգային բանակի եւ ներքին զորքերի մեկական գումարտակ, որոնք կպահպանեն երկաթուղային եւ այլ ռազմավարական օբյեկտներ:

Որոշում է ընդունվել կազմալուծել աբխազական գվարդիան: Մինչեւ սեպտեմբերի 15-ը աբխազական բոլոր վարձու զինված կազմավորումները պետք է լքեն տարածքը:

Ինչպես հաղորդեց Կավսաձեն, զորքերի հետ քաշումը ճակատային գծից արդեն սկսվել է: ■

«Արամ Խաչատրյան» Մեծ Համերգասրահ

68-ՐԴ ՀԱՄԵՐԳԱՇՐՋԱՆ

4485-4486 Հայոց Թվական

Հայաստանի Ֆիլհարմոնիկ նվագախումբ

Գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր՝ ԼՈՐԻՍ ՃԳՆԱՎՈՐՅԱՆ

Համերգաշրջանի հովանավորն է Հայ Բարեգործական Ընդհանուր Միությունը

18 սեպտեմբեր

ՆՎԻՐՎՈՒՄ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՆԿԱԽՈՒԹՅԱՆԸ

Ռիչարդ Տարդումյան.
«Հայկական սյուիտ»
Յան Սիբելիուս.
«Կոնցերտ ջութակի եւ նվագախմբի համար»
(ժան Տեր-Մերկերյան, Ֆրանսիա)
Մոդեստ Մուսորգսկի.
«Պատկերներ ցուցահանդեսից»

Դիրիժոր՝ Վարուժան Կոջյան (ԱՄՆ)

Սկիզբը՝ ժամը 19.30

Տոմսերը վաճառվում են «Արամ Խաչատրյան» համերգասրահի տոմսարկղում, ամեն օր ժամը 11-18-ը:

Իրար «ճիշտ» են հասկացել

Մոլդովայի ազգային ռադիոն հաղորդում է, որ Պրիդնեստրովիեում տեղի են ունենում աշխարհազորների կոլեկտիվների ժողովներ, որոնց մասնակիցները պատրաստակամություն են հայտնում մեկնելու Աբխազիա: Իբր այդպիսի ժողով տեղի է ունեցել մասնավորապես Տիրասպոլի «Տոչլիտմաշ» արտադրական միավորումում: Մոլդովայի ռադիոն պնդում է, որ Պրիդնեստրովիեն «ամեն կերպ աջակցում է Աբխազիայի անջատողականներին, փորձելով արդարացնել սեփական դիրքորոշումը»: ■

Պայթյուն Քիշնեւի շուկայում

Սեպտեմբերի 10-ի ցերեկը Քիշնեւի կենտրոնական շուկայում տեղի է ունեցել պայթյուն, որի հետեւանքով վիրավորվել է 11 մարդ, որոնցից երկուսը՝ ծանր: Հանցագործին հաջողվել է փախչել: Քաղաքային ոստիկանության կոմիսարի խոսքերով, պայթուցիկ նյութը գտնվում էր աղբակույտում: Ոստիկանությունը հերքել է կանխամտածված ահաբեկչական գործողության մասին վարկածը, ավելացնելով, թե պայթեցվել է կամ նռնակ, կամ էլ պայթուցիկ սարքավորում: ■

Այդպիսի բան չի եղել

Երեկ Մոսկվայում Ադրբեջանի լիազոր ներկայացուցչության մամուլի կցորդ Ֆաուդ Հաջիեւը «ԻՖ»-ի թղթակցի հետ զրույցի ժամանակ հաղորդեց, որ նույն օրը առավոտյան հանդիպել է Ռուսաստանի Դաշնությունում Թուրքիայի դեսպանորդի խորհրդական Խալիլ Ակինջիի հետ: Թուրք դիվանագետը «կտրականապես հերքել է» զանգվածային լրատվության, այդ թվում եւ Ռուսաստանի մի շարք միջոցների հաղորդագրությունը, թե Թուրքիան Ադրբեջանին զենք է մատակարարում: Ֆաուդ Հաջիեւի խոսքերով, Խալիլ Ակինջին հայտարարել է, թե հերքում կուղարկի «Պրավդա» թերթին՝ «Թուրքիան զենք կմատակարարի Նախիջեւան» թղթակցությունը հրատարակելու առիթով:

Հիմա էլ «Ռիան»

Օվկիանոսից Սախալինի եւ Կուրիլյան կղզիների ուղղությամբ շարժվում է «Ռիան» թայֆունը, հաղորդեցին Սախալինի օդերեւութաբանները: Երեկ այն գտնվում էր 30-րդ զուգահեռականի շրջանում եւ աստիճանաբար տեղափոխվում է Հարավային Կուրիլների կողմը, որոնց վրա կիջնի առաջին հարվածը: Այսօր Սախալինում սպասվում է ուժեղ քամի, վայրկյանում 25-30 մ արագությամբ, ծովափում՝ փոթորկալից, վայրկյանում 40 մ: Օդերեւութաբանների կարծիքով, ավելի շատ կտուժի Սախալինի արեւելյան ափը: ■

Լուրերը՝ Interfax-ի, «Սնարք»-ի, «Նոյյան տապան»-ի եւ մեր թղթակիցների

Ազգ

Հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ

Գլխաւոր խմբագիր ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ

Խմբագիր ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Տնօրէն ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

52.16.35 գլխ. խմբ.
58.18.41 խմբագիր
56.28.63 տնօրէն

Apple® Macintosh® համակարգչային շարուածքը «Ազգ» թերթի

Azg Daily, 47 Hanrapetoutian st., Yerevan, Armenia, 375010

Editor H. AVEDIKIAN

ՀՀ նախարարների խորհրդին առընթեր «Պարբերական» հրատ. տպարան, Երեւան-23, Արշակունեաց 2

Գրանցման թիւ 65
Տպաքանակ 20 000
Ստորագրուած է տպագրութեան 11.09.1992

Դասիչ 69149
Պատուէր 1541